

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

20

EURİPİDES

İon

Türkçesi
Ege Kandemirli

Mitos
Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 612

EURIPIDES / ION

*Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.*

*Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenin temsilcisi olan
Yayınevimize
başvurmaları zorunludur.*

**Çevirinin Türkiye Yayın ve Sahneleme Hakları:
Copyright © TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2018**

**Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 612
Euripides / İon (Çev. Ege Kandemirli)**

1. Basım: 2018

**Baskı: Mutlu Basım, Topkapı-İstanbul Tel. 212. 577 72 08
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi, C Blok No. 256**

Mitos-Boyut®

**TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Osmanlı Sok. 18/12 Osmanlı İşm./Taksim-Beyoğlu, 34437 İST.
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.com.tr**

Mitos-Boyut® ❖ OYUN DİZİSİ 612

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 20

EURİPİDES

İON

Türkçesi:
Ege Kandemirli

KİŞİLER**HERMES****İON****KORO****Kreusa'nın hizmetçileri****KREUSA****KSUTHOS****YAŞLI ADAM****KÖLE****PYTHİA****Apollon rahibesi****ATHENA**

*Delphi'deki Apollon Tapınağı önünde, güneş doğmadan
hemen önce.*

(Hermes girer.)

HERMES

Ey Atlas, sen ki taşırsın bronzdan omuzlarında
Tanrıların o kadim evini,
Bir tanrıçadan doğma kızın ardı, adı Maia¹.
Zeus'la beraber olup doğurdu beni, Hermes'i²,
Tanrıların habercisi. İşte Delphi'ye geldim şimdi 5
Phoibos'un³ dünyanın merkezinde oturup
Ölümlülere dağıttığı kehanetlerini,
Hüküm verdiği yerde, olanlar ve olacaklar için.
O ünlü şehrinde Yunanların,
Adıyla anılan Altın Mızraklı Pallas'ın⁴,
Phoibos zorla sahip oldu Erekhtheus'un⁵ kızı Kreusa'ya, 10
Orada aldı onu koynuna
Athena'nın tepesinin⁶ kuzeyinde, aşağılarında uçurumun,
Makrai⁷ dedikleri yerde Attika hükümdarlarının.
Tanrı istedi diye şüphelenmedi babası,
Kızı taşıdı karnında çocuğunu gizlice. 15
Geldiğinde zamanı, doğurdu oğlunu sarayda.
Aldı bebeği, götürdü
Phoibos'la beraber olduğu yere,
Bıraktı ölümüne, sazdan bir beşik içinde.
Uydu Atina'da başlamış o kadim geleneğe, 20
Aglauros'un⁸ kızlarına emanet ettiğinde Athena,
Toprağın oğlu Erikhthonios'u⁹,
Bıraktı bir de yanına
İki yılan, korusun diye onu.¹⁰
Kreusa bağladı beşiğe 25

Ne kadar güzel süsü varsa
 Bırakmadan önce bebeğini.
 O zaman kardeşim Phoibos dedi bana:
 “İyi bilirsin Athena’nın şehrini¹¹,
 Git benim için şimdi 30
 Yüce Atina’nın ölümlü topraklarına.
 Orada, içinde bir mağaranın, saklı yeni doğmuş bir bebek.
 Al onu, beşiğini, kundağını
 Götür Delphi’deki kâhinime¹²,
 Bırak tapınağın kapısının önüne. 35
 Gerisini düşünme. Benimdir o çocuk.”
 Yaptım kardeşim Loksias¹³ ne istediye,
 Aldım sazdan beşiği, getirdim buraya,
 Bıraktım tapınağın merdivenlerine,
 Açtım üzerini, görsün diye çocuğu gelen kimse.
 Başlamışken güneş gökyüzünde yükselmeye, 40
 Girmek üzereydi kâhin tapınağa.
 Gördü merdivenlerdeki çaresiz çocuğu.
 Hayret etti, gizliden olma bebeğini bir Delphilî kadının
 Bırakmaya cüret etmesine
 Önüne Apollon tapınağının. 45
 Götürecekti bebeği hemen dışına kutsal alanın, ancak
 Acıdı zavallıya, elvermedi içi gaddarlığa.
 Çocuğunun, evinde¹⁴ kalmasıydı, tanrının isteği.
 Böylece aldı çocuğu, büyüttü onu,
 Kimdir bilmeden anası, 50
 Bilmeden Apollon olduğunu babasının,
 Oğlan da hiç bilmedi kimler olduklarını.
 Çocukluğu geçti oynayarak sunaklar arasında.
 Ancak büyüdüğünde artık,
 Delphililer bir görev verdiler ona,
 Güvendiler gözetmesi için Apollon’un zenginliklerini. 55
 Tanrıya adanmış bir hayat sürdü bugüne değin,
 Tapınağın içinde.

Anası olan Kreusa evlendi Ksuthos¹⁵ ile.
 Olan biten şu idi: Alevlenmişti bir savaş
 Euboi'a'nın Khalkislileri¹⁶ ile Atina arasında, 60
 Ksuthos yardım etti Atinalılara.
 Akhaialı¹⁷ idi, onların şehrinden değildi aslında,
 Fakat Zeus'un oğlu Aiolos'tan olma bu adam
 Kazandı evlenme hakkını Kreusa'yla.
 Olmadı bu zamana kadar hiç çocukları. 65
 Geliyorlar şimdi bu tapınağa, öğrenmek için nedenini.
 Apollon görünse de kayıtsız gibi,
 Elinde tutuyor kaderlerini, yol gösteriyor ikisine.
 Ksuthos geldiğinde tapınağın önüne,
 Tanrı verecek ona kendi çocuğunu, 70
 Söyleyecek babasının Ksuthos olduğunu.
 Kabul görecektir çocuk anasının evinde, tanıyacaklar onu.
 Sır kalacak Apollon'un yaptıkları,
 Alabilsin diye oğlu hakkı olanı.
 Hem Apollon, İon adını bahşedecek ona,
 Tüm Yunanistan'da yayılacak ünü 75
 Kurucusu olacak kadim şehirlerin.
 Görmek istediğimden ben de bu çocuğun kaderini,
 Saklanacağım şu defne koruluğuna.
 İşte şu gelen Apollon'un oğlu,
 Elinde defne dalları,
 Süslemek için toplamış, tapınağın kapılarını¹⁸.
 Kaderindeki o isimle ilk seslenen ona, 80
 Ben olacağım, tanrılar arasından.

(Tapınağın ana kapıları açılır ve İon, bir grup Delphili köle ile dışarı çıkar. Parlak renklere boyanmış bir tunik giymekte ve örtü sarınmaktadır, kafasında ise defne yapraklarından oluşan bir taç vardır. Apollon'a hizmetinin göstergesi olarak bir ok ve yay taşımaktadır. Parnassos'un¹⁹ tapınağa hâkim iki zirvesi günün ilk ışıklarını yakalamaktadır ki İon onları göstererek konuşmaya başlar)

İON

İşte bakın, geliyor güneşin yanan arabası
 Vuruyor ışığı toprağa.
 Kaçıyor yıldızlar alevinden,
 Boşluğun derin karanlığına doğru. 85
 Parnassos'un ayak basmamış zirveleri
 Ateş alıyor, karşılıyor tüm insanlar için
 Günün çemberini.
 Yayılıyor kuru mürün dumanı,
 Tapınağın çatısına kadar. 90
 Oturuyor Delphili rahibe
 Kutsal üçayağın²⁰ üzerinde
 Söylüyor Yunanlara, Apollon'un sesinin yansımalarını.
 Siz Delphililer, Phoibos'un hizmetkârları,
 Gidin Kastalia'nın²¹ gümüşü anaforlarına, 95
 Yıkanın da kutsal sularında,
 Öyle dönün tapınağa.
 Çıkmasın kötücül
 Hiçbir söz dudaklarınızdan,
 Kibar olun, terbiyeli olun, 100
 Kâhine gelen herkese karşı.
 Bana gelince, görevim
 Aynıdır çocukluğumdan beri.
 Bu defne dalları ve kutsal çelenklerle
 Donatacağım Apollon'un kapılarını,
 Arındıracağım pislikten yerleri 105
 Su damlalarıyla.
 Kovalayacağım sunuları kirleten kuşları,
 Ok ve yaylarımla.
 Yok, ne anam ne babam,
 Bu yüzden sonsuzdur şimdiye kadar içinde yaşadığım, 110
 Phoibos'un tapınağına saygım.
 (Köleler çıkar, İon işine devam eder.)
 Gel bakalım

- Tazecik dalı güzelim defnenin,
 Temizleyeceğiz birlikte
 Tapınağın altındaki sunağı, 115
 Ebedi bahçeden geldin sen
 Mersin ağaçlarından fışkırıp
 Hiç azalmadan akan
 O kutsal pınarın suladığı,
 Beslediği o kutsal yaprakları. 120
 Tapınağı süpürürüm o yapraklarla
 Yerine getiririm her günkü görevimi
 Göründüğünde güneşin tez kanadı.
- Ey şifa veren tanrı! 125
 Senin için dualarım!
 Ey Leto'nun²² oğlu!
 Ne kadar güzeldir,
 Ey Phoibos
 Çalışmak senin için,
 Onurlandırmak bu kehanet mekânını. 130
 Ne şerefli dir görevim:
 Çalışmaktayım kendi ellerimle
 Tanrılar için değil bir ölümlüye.
 Asla sıkılıp yorulmam
 Kutsal vazifelerimden. 135
 Dua ederim beni besleyen Phoibos'a
 Odur babam, öyle derim bana gösterdiği sevgiden,
 Ey Phoibos, tapınağın efendisi. 140
- Ey şifa veren tanrı!
 Senin için dualarım!
 Ey Leto'nun oğlu!
 İşte bitirdim süpürmeyi
 Defneden süpürgeyle, 145
 Dökeceğim şimdi altın kâselerden
 Toprağın altından kaynayan

Kastalia'dan gelen suyu.

Olduğumdan tanrıya sadık ve bakir

Dökebiliyorum onu.

150

İsterim ki hep böyle

Hizmet edeyim Phoibos'a.

Güzel olsun olacaksa da sonu.

Bakın! Bakın!

Geldi bile kuşlar

Kalkıp Parnassos'taki yuvalarından.

155

Uzak durun saçaklardan,

Gitmeyin altınla bezenmiş eve de.

Oklarımla saldıracağım sana yine de,

Ki sen, Zeus'un habercisi²³

Güçlü olsa da gagan,

Diğer bütün kuşlardan.

160

Gidiyor tapınağın basamaklarına doğru,

Bir kuğu. Al götür kırmızı parlak ayaklarını

Başka bir yere.

Müziğiniz var sizin de ama

Apollon'un liri²⁴ kurtaramaz sizi

Benim oklarımdan,

165

Açın kanatlarınızı da

Uçun Delos'un gölüne.²⁵

Uymazsanız sözüme,

Kan bulaşacak

O güzel müziğinize.

Bakın! Bakın!

170

Bu tarafa gelen o diğer kuş da nesi?

Yuva mı yapacak saçağa,

Yavruları için kuru dallardan?

Alıkoyacak seni yayımın teli.

Git haydi, git de

Doğur yavrularını Alpheios'un kıyılarında²⁶

175

Ya da İsthmia'nın koruluğunda²⁷,

Bırak, kirletme sunuları,
 Apollon'un tapınağını.
 Yine de el vermiyor içim öldürmeye,
 Sen ki haberler getirirsin
 Tanrılardan ölümlülere. 180
 Ancak yapmalıyım görevlerimi
 Tanrının bana verdiği,
 Onurlandırmalıyım hiç aksatmadan
 Bana hayat vereni.

(İon çıkar. Delphili köleler sessizce girerler ve tapınağın önündeki sunakta bir kurban töreni düzenlerler. Kurbandan sonra Kreusa'nın genç kız hizmetçilerinden oluşan Koro girer. Bir yandan bir yana yürürler, heyecanla tapınağın yapılarını incelerler.)

KORO

Bir tek Atina'da değil demek ki
 Tanrıların güzel sütunlu evleri, 185
 Sokakları koruyan Apollon'a
 Saygı gösteriliyor burada da.
 Leto'nun oğlunun
 Bu tapınağında da
 Görülüyor iki cephenin güzelliği.
 Gelin, bakın şuna: 190
 Öldürmekte Zeus'un oğlu Lerna hydrasını²⁸
 Altından bir orakla,
 İşte, orada.
 Evet, yanındaki bir başkası da
 Kaldırmakta elindeki meşaleyi. 195
 Onun hikâyesi mi acaba
 Dinlediğim dokumaya oturduğumda,
 İolaos²⁹, yardımcısı,
 Yoldaşı Herakles'in
 Destek olan görevlerinde ona? 200
 Bir de şuna bak,

Kanatlı atın sırtında.

Öldürmekte alev püskürten,

Devasa üç başlı yaratığı.³⁰

Bilemiyorum nereye baksam.

205

Bak! Gigant'ların savaşı³¹

Şu mermer duvarlarda.

Evet, bakıyoruz.

Görüyor musun, hazırlamış Gorgonlu³² kalkanını³³

Enkelados'a³⁴ karşı?

210

Pallas Athena, görüyorum tanrıçamı.

Ah! O iki ucunda da ateş yanan

Dehşet verici yıldırım,

Zeus³⁵ elinde tutuyor ama hazır atmaya.

Evet, görüyorum. İşte,

O hırçın Mimas³⁶, yanıyor alevler içinde.

215

Dionysos³⁷, gürültücü tanrı,

Savaşa yakışmaz görünen o sarmaşık asasıyla

Öldürüyor Gaia'nın³⁸ bir başka oğlunu.

(İon, tapınağın ana kapılarından geçerek girer.)

KORO BAŞI

Sen, tapınağın yanındaki,

Var mı bize izin

220

Girmeye içeri?

İON

Size yoktur, yabancılar.

KORO BAŞI

Ya soru sormak sana?

İON

Sor, ne bilmek istersin?

KORO BAŞI

Doğru mudur dünyanın merkezinin

Apollon'un tapınağında olduğu?³⁹

İON

Doğru, çelenklerle kaplı, etrafında Gorgon'lar var.

KORO BAŞI

Öyle duymuştuk biz de.

225

İON

Yiyecek sunduysanız tapınağın önünde

Varsa Apollon'a sormak istediğiniz

Gelin sunağın önüne.

Ancak sakın girmeyin tapınağın içine

Bir koyun kurban etmediyseniz.

KORO BAŞI

Anladım.

Apollon'a karşı gelecek insanlar değiliz biz.

230

Dışarısı güzel yeterince.

İON

İstediğinize bakabilirsiniz uygun görülen yerde.

KORO BAŞI

İzin verdiler efendilerimiz

Bakmamıza Apollon'un bu tapınağına.

İON

Kimin evinde hizmet edersiniz?

KORO BAŞI

Pallas'ın yurdundadır

235

Efendilerimizin evi.

Ancak burada zaten, merak ettiğin kişi.

(*Kreusa girer.*)

İON

Kimsiniz bilmem ama belli soylu olduğunuz,

Asalet görülür bir bakışta, insanda varsa eğer,

Anlaşıyor sizin de karakteriniz görünüşünüzden.

240

Ah! Şaşırttınız ama şimdi beni,

Neden kapandı gözleriniz, neden ıslandı yanaklarınız,

Gördüğünüzde Apollon'un tapınağını?

Ne düşmüş olabilir aklınıza?

Görünce herkese zevk veren bu kutsal alanda

245

Yaşlarla dolu gözleriniz.

KREUSA

Hoş görülmeyecek bir şey değil merak etmen neden
ağladığımı.

Ancak gördüğümde bu tapınağı,
Geldi aklıma eski bir anı, 250
Burada duruyor olsam da başka yerde aklım.

(Kendi kendine)

Ah biz zavallı kadınlar!
Nerede arayalım hakkımızı
Güçlüler ezerken bizi?

İON

Nedir bu akıl almaz kederinizin nedeni? 255

KREUSA

Değmez anlatmaya. Ben dediğimi dedim artık,
Sen de sus, düşünme bunları.

İON

Kimsiniz, söyleyin bana, kimdir aileniz,
Nereden gelirsiniz? Ya adınız?

KREUSA

Kreusa'dır adım, Erekhtheus'un kızıyım, 260
Atina'dır vatanım.

İON

Şanlı bir şehir, soylu bir aile!
Ne açık bahtınız!

KREUSA

Haklısın, şanslıyım bunda,
Başka hiçbir şeyde değil ama.

İON

Bir hikâye duymuştum, doğru mudur acaba? 265

KREUSA

Sor ne bilmek istiyorsan.

İON

Topraktan mı doğdu babanızın atası?

KREUSA

Doğrudur, Erikhthonios'tur dediğin ama ailemin ününün
yok faydası bana.

İON

Gerçekten topraktan mı almış onu Athena?

KREUSA

Hem de bakire kollarının arasına, kendi doğurduğu oğlu
olmasa da. 270

İON

Resimlerde de gördüğümüz gibi, vermiş sonra ...

KREUSA

Kekrops'un⁴⁰ kızlarına, saklasınlar diye.

İON

Dediler ki bana, açmışlar örtüsünü beşiğinin.

KREUSA

Öldüler onun yüzünden. Kayalıklar lekелendi kanla.⁴¹

İON

Öyle demek.

(Duraklar.)

Peki ya diğer hikâye? Doğru mu o da? 275

KREUSA

Hangisini dersin? Anlatayım ne istiyorsan.

İON

Kız kardeşlerinizi kurban mı etti babanız?⁴²

KREUSA

Cesareti vardı yapmaya, Atina için öldü, hepsi.

İON

Siz nasıl kurtuldunuz peki?

KREUSA

Bir bebeydim o zamanlar daha, anamın kucağında. 280

İON

Yer mi yuttu gerçekten babanızı?⁴³

KREUSA

Deniz tanrısının üçlü mızrağından⁴⁴ oldu eceli.

İON

Makrai denilen bir yer var mı orada?

KREUSA

Neden sordun ki bunu? Akluma getirdin yine.

İON

Phoibos'un yıldırımları ve ateşi onurlandırır orayı.⁴⁵ 285

KREUSA

Boştur o onur. Hiç tanık olmasaydım keşke.

İON

Neden bu kadar nefret ediyorsunuz onun sevdiği yerden?

KREUSA

Önemi yok. Ancak ben bilirim oranın gizli aybını.

İON

Hangi Atinalıyla evlendiniz peki?

KREUSA

Atinalı değildir kocam. 290

İON

Kimdir öyleyse? Olmalı soylu biri.

KREUSA

Ksuthos, Zeus'un oğlu Aiolos'tan olma.

İON

Yabancı biriye nasıl evlendi sizinle?

KREUSA

Atina'ya komşu bir toprak var, Euboia ...

İON

Deniz çizermiş sınırlarını, öyle diyorlar. 295

KREUSA

... Ele geçirdi Atina burayı, yardım etti Ksuthos da.

İON

Ödülü siz mi oldunuz yardıma koşan bu adamın?

KREUSA

Mızrağıyla kazandığı ödül, ganimeti savaşın.

İON

Yalnız mı geldiniz, yanınızda mı kocanız?

KREUSA

Birlikte geldik. O kaldı Trophonios'un⁴⁶ mağarasında. 300

İON

Gezip görmek mi yoksa kâhine danışmak mı amacı?

KREUSA

Phoibos'a sormak istediğini sormak için burada.

İON

Vatanınızın mahsulleri için mi geldiniz, çocuklarınız için mi?

KREUSA

Olmadı çocuğumuz, uzun süre geçti evliliğimizin üzerinden

İON

Yok mu çocuğunuz? Hiç mi olmadı? 305

KREUSA

Çocuksuz olduğumu iyi bilir Apollon.

İON

Vah! Bu talihsizlik siler atar bütün lütufları.

KREUSA

Sen kimsin peki? Ne mutludur anan!

İON

Apollon'un kölesiyim ben, budur adım.

KREUSA

Şehir mi verdi seni adak diye, yoksa sattı mı biri? 310

İON

Apollon'un emrindeyim kendimi bildim bileli.

KREUSA

Ben de sana acıdım şimdi!

İON

Hiç bilmedim ne anamı ne babamı.

KREUSA

Bu tapınağın içinde mi yaşarsın? Var mı bir evin?

İON

Burada uyurum, Apollon'un evi benim de evim. 315

KREUSA

Çocukken mi geldin buraya?

İON

Bebekmişim geldiğimde, öyle diyor bilenler.

KREUSA

Hangi Delphili kadın emzirdi seni?

İON

Kimse emzirmedi. Beni büyüten...

KREUSA

Söyle, zavallı çocuğum, kimdir?

(*Kendi kendine*)

Benimkine benzer kaderi.

320

İON

Anam sayılır tapınağın kâhini.

KREUSA

Kim besledi bunca yıl seni?

İON

Sunaklar, bir de ziyaretçiler buraya uğrayan.

KREUSA

Ya zavallı anan kimmiş peki?

İON

Bir günah işlemişti belki de.

325

KREUSA

Fakir değil misin sen? Ne hoş üstündekiler.

İON

Hizmet ettiğim tanrınınındır bu giysiler.

KREUSA

Hiç uğraşmadın mı bulmaya ananı, babanı?

İON

Nasıl uğraşırım, hiç yokken onlardan bir yadigârım bile?

KREUSA

Haklısın.

(*Duraklar.*)

Başka bir kadın daha var acı çekmiş senin anan gibi.

330

İON

Kimdir o? Benim acımı paylaşır belki!

331

KREUSA

Kocamdan önce geldim buraya sırf onun için. 332

İON

Nedir sıkıntısı? Yardımcı olayım, söyleyin. 333

KREUSA

Bu dostum dedi ki beraber olmuş Phoibos ile. 338

İON

Phoibos ile ölümlü bir kadın mı? İmkânsız!

KREUSA

Bir oğlan doğurmuş, kendi babasından habersiz. 340

İON

Söylemekten korkuyor olmalı bir ölümlü adamın günahını.

KREUSA

Öyle demiyor ama. Mahvoldu hayatı.

İON

Nasıl olur, bir tanrıysa onu seven?

KREUSA

Ölsün diye bırakmış doğurduğu bebeği.

İON

Nerede peki o bebek? Yaşıyor mu şimdi? 345

KREUSA

Onu sormaya gelmiştim buraya, bilmiyor başka kimse.

İON

Nasıl öldü çocuk, öldüyse?

KREUSA

Hayvanlar parçaladı diye düşünüyor kadın. 350

İON

Yerlerde görmüş mü peki, kan izi?

KREUSA

Görmemiş ama bakmamış pek dikkatlice.

İON

Ne kadar geçti bebeğin ölümünün üzerinden?

KREUSA

Senin kadar olurdu yaşasaydı.

İON

Zalimlik etmiş Apollon. Acıdım o kadına.

355

KREUSA

Olmadı hiç çocuğu bundan sonra bir daha.

(İon durur ve düşünür. Hâlâ Apollon'un suçlu olduğuna inanmak istememektedir.)

İON

Phoibos gizlice büyötmüştür çocuğu belki.

KREUSA

Adil değil kendisine saklaması o zevki.

İON *(İç çeker.)*

Ah! Bu talihsizlik kendi yarama benzer.

KREUSA

Bir zavallı ana da seni özler.

360

İON

Aklıma getirmeyin ne olur, unuttuğum acımı.

KREUSA

Peki. Yardım edecek misin şimdi bana?

İON

Görmüyor musunuz isteğinizdeki kötülüğü?

KREUSA

Kötü olmayan ne var o zavallı kadın için bu hayatta?

İON

Niye cevap versin Phoibos, istiyorsa sırrını saklamayı? 365

KREUSA

Cevap vermeli. Kehanetleri bütün Yunanların hakkı.

İON

Zorlamayın onu, ayıbını açığa vurmaya.

KREUSA

Ama onun ayıbı neden oluyor kadıncağızın acısına!

İON

Kimse veremez size bu kehaneti.

Kendi tapınağı içinde suçlanırsa günah işlemekle,
Apollon'un hakkıdır cezalandırmak kendi kâhinini.

370

İsrar etmeyin bir daha, sormayın

Tanrının istemediği bu soruları.

Sunakta koyunlar kurban ederek ya da

İzleyerek kuşların uçuşunu

375

Almak istersek zorla bir cevap,

Aptallık etmiş oluruz.

Tanrılara karşı çıkarak elde edilen kazançlar

Asla kutsanmış olmaz.

Tannıların bize bahsettikleriyle mutlu oluruz ancak.

380

KORO BAŞI

Birçok acı vardır insanların hayatında,

Farklıdır hepsi birbirinden. Mutluluksa nadirdir,

İyi talih zor bulunur bir insanın hayatında.

KREUSA (*Ellerini tapınağa doğru kaldırır.*)

Apollon! Yine zalimsin, önceden olduğun gibi,

Şikâyetlerini buraya getirdiğim o kadına karşı.

385

Kurtarmalıydın o bebeği, yapmadın.

Anasına cevabı bile yok kâhininin.

Bırakmalıyım ummayı artık,

390

İstemiyor ki öğreneyim tanrı, bilmek istediğimi.

Görüyorum, geliyor işte kocam Ksuthos

Mağarasından Trophonios'un. Yaklaştı iyice.

Yalvarırım sana, ey yabancı,

Söyleme ona, ne dediysem sana.

395

Yoksa şüphelenir benden, öğrenmeye çalışır bu sırrı,

Bilmek ister ona anlatmadıklarımı.

Kocalarıyla anlaşmaları zordur kadınların.

İyiyle kötüyü ayıramayınca birbirinden,

Nefret ederler hepimizden.

Böyledir bizim kara bahtımız.

400

(*Ksuthos hizmetçileri ve Delphililer ile girer.*)

KSUTHOS

Selam olsun önce tanrıya

Sonra sana, Kreusa.

(*Üzgün olduğunu fark eder.*)

Üzüldün mü

Geciktim diye?

KREUSA

Hayır. Şimdi geldin ya, sakinleştim.

Ne kehanette bulundu Trophonios

405

Çocuk istememiz hakkında?

KSUTHOS

İstemedi tahmin etmek

Apollon'un cevabını. Tek şunu dedi;

Ne sen ne de ben, çocuksuz

Ayrılmayacakmışız buradan.

KREUSA

Ey Apollon'un ulu anası,

410

Dilerim ki hayırlı olsun buraya geliştiniz,

Öncekilerden daha iyi olsun sonu, oğlunla olan işlerimizin.

KSUTHOS

Öyle olacak elbet! Kim konuşur burada Phoibos adına?

İON

Efendim, bana aittir tapınağın dışında o görev,

İçeride ise uçayağın etrafında oturan soylularıdır,

415

Seçilmiştir onlar, halk tarafından.

KSUTHOS

Güzel. Öğrendiğime göre şimdi ne lazımsa,

Gireyim içeri. Dediler ki bana,

Gelen yabancılar için adanan kurban

Kesilmiş çoktan sunakta.

420

İyiymiş bugünün alametleri,

Ben de isteyeceğim kâhinden cevabımı.

Kreusa, sen de alıp eline defne dallarını

Dua et tanrılara sunakların başında,

Çocuğumuzun olacağına dair bir kehanet

Getireyim diye Apollon'un evinden.

*(Ksuthos tapınağa girer, Kreusa onun girişini izler ve elleri-
ni tapınağa kaldırarak konuşmaya başlar.)*

KREUSA

Elbette yapacağım! Elbette! 425
 En azından önceki hatalarını düzeltirse Phoibos,
 Onu tamamen affedemem belki ama
 O bir tanrı ne de olsa,
 Kabul edeceğim ne bahşederse bana.
 (Çıkar.)

İON

Neden böyle anlaşılmaz konuşmakta bu yabancı,
 Sitem ediyor tanrıya, yeriye onu üstü kapalı sözlerle? 430
 Çok mu sevdiği için
 Yerine tanrıya danışmaya geldiği o kadını?
 Saklamakta belki kimseye söyleyemediği bir sırrı.
 Ya ben niye bu kadar düşünmekteyim Erekhtheus'un kızını?
 Beni ilgilendirmez hiçbirisi bunların.
 Gidip dökeyim kutsal suyu 435
 Altın sürahilerden arınma kaplarına.
 Göstermeliyim Apollon'a yaptığı yanlışları.
 İrzına geçmek bir kızın sonra da bırakıp gitmek ha!
 Gizlice doğan bebeğini terk etmek ölüme!
 Hayır! Böyle davranılmaz.
 Sensin güçlü olan, erdemli olmalısın o yüzden. 440
 Tanrılar tarafından cezalandırılır her günahkâr.
 O zaman nasıl olur da bozarsınız
 Ölümlülere koyduğunuz kanunları?
 Olsaydınız şimdi burada, dünyada,
 Verebilmek için yaptığınız
 Kötülüklerin karşılığını kadınlara, 445
 Apollon, Poseidon⁴⁷ ve Zeus
 Hükümdarı Olympos'un⁴⁸,
 Boşaltmak zorunda kalırdınız
 Hepiniz tapınaklarınızı,
 İnsafsız davrandığınız için başkalarına,
 Hiç düşünmeden, kendi zevkleriniz uğruna.

Ölümlüleri yermek doğru olmaz o zaman, 450
 Tanrıların doğru gördüklerini yapmakta onlar,
 Tanrılara düşer suç, kötü örnek olduklarından.
 (Çıkar.)

KORO

Deyiş

Ey Athena,
 Sancısız doğan,
 Çıkan Zeus'un kafasından⁴⁹,
 Titan Prometheus'un⁵⁰ yardımıyla, 455
 Kutlu zafer tanrıçası Nike,
 Uç da gel
 Olympos'un altın odalarından, yalvarınm,
 Delphi'deki bu tapınağa, 460
 Dünyanın merkezindeki Apollon'un evine,
 Asla yanılmayan kehanetler dağıtılan üçayağın üzerinden,
 Dans edilen, şarkı söylenen etrafında.
 Artemis ile gel, Leto'nun kızıyla, 465
 Bakire tanrıçalarsınız ikiniz de
 Yüce kız kardeşleri Phoibos'un.
 Konuşun onunla,
 Cevabını alsın
 Erekhtheus'un kadim soyu, 470
 Öğrensin devam edeceğini.

Karşı Deyiş

Nerede parlıyorsa alevler,
 Yanında gücü gençliğin,
 Umut olup bir evin büyümesi için,
 Orada bir adam vardır 475
 İçi içine sığmayan sevinçten.
 Babadan alırlar miraslarını,
 Sonra bırakırlar kendi çocuklarına.
 Çocuk destektir zorlukta, 480
 Neşe kaynağıdır mutlulukta,
 Savaşta ise birer kalkan olur hepsi

Korumak için vatanlarını.
 Olmasam da olur zengin, 485
 İstemem ne bir saray ne de unvan
 Yeter ki kendi çocuklarım olsun
 Büyütüp sevebileceğim.
 Yazıklar olsun çocuksuz olmayı seçene, ne kötüdür hayatı.
 Olmasın elimde avcumda fazladan, 490
 Yeter ki çocuklarım olsun yanımda.

EPODE

Ey Pan⁵², senin uğrak yerlerin,
 Makrai'yi çevreleyen
 Kayalıklar,
 Aglauros'un kızlarının 495
 Dans ettikleri, yürüdükleri,
 Uyarak, çaldığın kavalların oynak müziğine
 Önündeki yeşilliklerde Pallas'ın sunaklarının. 500
 O ışksız mağaralarında,
 Acı içinde bir kız
 Phoibos'a bir oğul doğurdu orada,
 Bıraktı ölmeye, yem olsun diye
 Kuşa kurda, utancıydı o çocuk,
 Geçildi diye ırzına. 505
 Ne efsanelerimizde, ne anlattığımız hiçbir hikâyede
 Yoktur şanslı bir çocuk,
 Tanrı ile bir ölümlüden doğma.

(İon, tapınağın ana kapılarından çıkarak gelir.)

İON

Siz hizmetçiler, efendilerini bekleyen 510
 Tapınağın merdivenlerinde, söyleyin,
 Ksuthos ayrıldı mı uçayağın ve kâhinin yanından,
 Yoksa içeride mi hâlâ, beklemekte mi?
 Cevap almak için sorusuna?

KORO BAŞI

Hâlâ içeride. Çıkmadı bu eşikten geçip.

Ancak eşikte biri var, bu gelen sese göre.

515

Bak işte, geliyor efendim.

(Ksuthos tapınağın dışında belirir.

İon'u görür görmez çok heyecanlanır.

Koşup ona sarılmaya çalışır.

İon onun bu hareketine şaşırır; ona karşı koyar.)

KSUTHOS

Oğlum benim, iyilikler olsun üzerine. Böyle karşılamalıyım seni.

İON

Teşekkür ederim size, efendim. İkimizin de olsun, siz aklınızı tutabilirsiniz yerinde.

KSUTHOS

İzin ver de öpeyim elini, sarılayım sana.

İON

Aklınız başınızda mı? Yoksa tanrı mı aldı bir nedenle? 520

KSUTHOS

Oğlumu bulmuşum onu sevmek isterim. Deli mi dersin bana?

İON

Durun. Dokunmayın, kıracaksınız Apollon'un tacını.

KSUTHOS

Dokunacağım işte. Hırsız değilim, merak etme. Benim kanımdansın sen.

İON

Bırakacak mısın beni, yoksa geçireyim mi karnına şu oku?

KSUTHOS

Neden kaçıyorsun bulmuşken en yakınlarını? 525

İON

Deli ve kaba yabancılarla uğraşmak ne zormuş.

KSUTHOS

Öldür beni istiyorsan, koy mezara. Ancak babanı öldürmüş olursun, bil bunu.

İON

Sen miymişsin benim babam? Saçmalıyorsun. Nasıl olur? İmkânsız!

KSUTHOS

Olur, olur. Anlayacaksın, bir dinle anlatacaklarımı.

İON

Ne diyecekmişsin bakalım?

KSUTHOS

Babanım ben senin. Sen de benim oğlum.

530

İON

Kim söyledi bunu sana?

KSUTHOS

Oğlumu büyüten Apollon.

İON

Yok ama hiç şahidin kendinden başka.

KSUTHOS

Öyle dedi bana verdiği kehanet.

İON

Yanlış anlamışsın sorunun cevabını.

KSUTHOS

Kulaklarım çalışmıyor demek.

İON

Peki, ne dedi Apollon sana?

KSUTHOS

İlk karşılaştığım kişi...

İON

Ne karşılaşması? Nerede?

KSUTHOS

Tapınaktan çıkınca, burada.

535

İON

Ee, ne olmuş ona?

KSUTHOS

Oğlummuş benim.

İON

Kendi kanından mı yoksa hediye mi tanrıdan?

KSUTHOS

Hem hediye tanrıdan hem de kendi kanımdan.

İON

Bendim öyle mi, ilk karşılaştığın?

KSUTHOS

Öyle oğlum, kimseyi görmedim senden başka.

İON

Ama nasıl olur bu?

KSUTHOS

Ben de şaşkınım senin kadar.

İON

O zaman kimdir benim anam?

KSUTHOS

Onu bilmem.

540

İON

Apollon söylemedi mi sana?

KSUTHOS

O kadar sevindim ki verdiği habere, sormadım hiç.

İON

Toprak anadan geldim o zaman!

KSUTHOS

Topraktan çocuk olmaz.

İON

Nasıl olabilirim senin oğlun?

KSUTHOS

Apollon bilir nasıldığını, ben değil.

İON (*Duraklar.*)

Başka bir açıdan bakmalıyız buna.

KSUTHOS

Daha iyi olacak öylesi.

İON

Oldu mu hiç başka bir kadın yatağında?

KSUTHOS

Oldu, gençliğimde yapmıştım bir hata.

545

İON

Evli değil miydin o zaman daha?

KSUTHOS

Değildim, aynı hataya düşmedim ondan sonra.

İON

Ondan mı oldum ben?

KSUTHOS

En azından yaşın uymakta.

İON

Neden buradayım o zaman?

KSUTHOS

Bilmiyorum oğlum.

İON

Nasıl geldim bu kadar uzağa?

KSUTHOS

Benim de almıyor aklım.

İON

Geldin mi hiç Delphi'ye daha önce?

KSUTHOS

Dionysos'un festivaline.

550

İON

Bir tapınak görevlisiyle mi kaldın?

KSUTHOS

Delphili kadınlar da vardı.

551

İON

Onlarla mı tanıştırdı seni?

KSUTHOS

Dionysos'un Bakkhalar'ıydı⁵² onlar.

552

İON

Sarhoş muydun?

KSUTHOS

Gönlümü eğlendiriyordum şarap tanrısının festivalinde. 553

İON

Orada oldu demek...

KSUTHOS

Doğuran kız bıraktı belki de seni buraya.

555

İON (*Duraklar.*)

Köle değilim öyleyse.

KSUTHOS

Bir baban var artık.

556

İON

Dileyebilir miydim ki da ha iyisini...

KSUTHOS

Şimdi anladın işte her şeyi.

558

İON

Zeus'un soyundan gelmekten?

KSUTHOS

Doğuştan hakkın bu senin.

559

İON

Dokunabilir miyim babama?

KSUTHOS

Elbette, güven tanrıya oğlum.

560

İON

Baba...

KSUTHOS

Ah ne sevinç veriyor duymak bunu söylediğini!

İON

Kutlu bir gün bugün.

KSUTHOS

Ne kadar mutlu etti beni.

(*Sarılırlar.*)

İON

Ah sevgili anacım! Görebilecek miyim acaba senin yüzünü de?

Kim olursan ol, daha da can atmaktayım seni bilmeye.

Öldün belki de, hiç olmayacak belki şansım.

565

KORO BAŞI

Biz de paylaşmaktayız sizin mutluluğunuzu.

Keşke hanımım da, Erekhtheus'un soyu da

Yaşayabilse çocuk sahibi olmanın sevincini.

KSUTHOS

Oğlum, Apollon bildi

Seni bulacağımı, kavuşturdu birbirimize bizi. 570
 Tanıdın hiç bilmediğin babanı.
 Ben de paylaşmaktayım arzunu
 Bulacaksın ananı,
 Bulacağım ben de bana bir oğul veren kadını.
 Zamana bırakalım şimdilik bunu. 575
 Her şeyden önce bırakmalısın köleliği.
 Dinle beni, Atina'ya gel bizimle,
 Babanın şanı, zenginliği orada bekler seni.
 Üzgünsün ananı bilmediğin için ama
 Soysuz ya da dilenci demeyecekler sana orada, 580
 Asil olacaksın, zengin olacaksın.
 Neden sustun? Neden bakar yere gözlerin?
 Korkutuyorsun beni.

İON

Kolaydır bayram etmek, 585
 Düşünmeden sonunu.
 Seviniyorum şimdi babamı buldum diye ama
 Baba sen de beni dinle,
 Derler ki şanlı Atina'nın vatandaşları
 Yerlileriymiş o kentin. 590
 Davetsiz geleceğim oraya, hem de iki ayıpla,
 Babam bir yabancı, ben bilinmeyen bir anadan doğma.
 Hiç tanınmamış olursam, üstelik bir de böyle lekeli,
 Yok sayacaklar beni, hakir görecekler.
 Kentin yönetimine dikersem gözümü, 595
 Göstermek istersem kendimi
 Nefret edecek benden tüm halk.
 Hâkimiyete gücenilir hep.
 Yönetime yakışan ama akıllı olup susan,
 Güce yanaşmayanlarsa, gülecek aptallığıma, 600
 Atina'nın keşmekeşi için buradaki rahatı bıraktığıma.
 Alırsam başkalarının yerini,
 Yetkiyi ellerinde tutanlar

Önümü kesmeye çalışacaklar.

Hep öyle değil midir baba?

Bir kenti ve kendi gururunu üstün tutan insan 605

İstemez karşısında rakip.

Hele bir de gelip bir başkasının evine orada yaşamak

Bir yabancı olarak, o çocuksuz annenin yanında,

Bundan önce paylaşırdın sen onun kederini,

Şimdi tek başına çekecek o acıyı, 610

Kin tutmasına yol açacak, nefret edecek benden

Senin varisin olduğumda.

Kendi çocuğu olmadan, seninkini basmaz bağrına.

Ya onu seçeceksin bana ihanet edip ya da

Beni onurlandıracaksın, evinde kargaşa yaratma pahasına.615

Başka yolu yoktur bunun.

Kaç koca öldü karılarının elinden

Ya zehirle ya bıçakla!

Hem acıyorum ben ona, yaşılanıyor bir çocuğu bile olmadan

Yakışmıyor bu üzüntü soyuna. 620

Asaletin övülmesi boşuna,

Güzel bir maske, ardındaki acıyı saklayan.

Hangi adam mutlu ya da şanslıdır

Sürekli arkasını kolluyorken korkudan?

Huzurlu yaşamayı tercih ederim kral olmaktansa, 625

İyi hor görüp kötüyü dost edinmektense

Korktuğum için ölümden.

Dersen ki altın ve mutluluğu zenginliğin

Ağır basar bütün bunlardan.

Zevk vermez zenginliği korumaya çalışmak, 630

Laf duymak, sıkıntısını çekmek.

Olmayayım zengin üzüntüsünü çekmektense.

Anlatayım baba sana hoşluklarını Delphi'deki hayatımın:

Rahatlık en başta, en değer verdiği her insanın,

Dostçadır gelenler buraya, 635

Kimse alıkoymadı ben yolumdan zorla,

Kabul edilecek şey değildir
 Boyun eğmek kendinden daha düşüklere.
 Tanılara dua ederek geçirdim günlerimi,
 Hizmet ettim mutlu insanlara.
 Konuklar ağırladım, uğurladım yollarına, 640
 Hep güle oynaya.
 Yaşadım her insanın tanrıdan dilemesi gerekeni,
 Görev ve yetenek, beni tanrıya sevdirecek.
 İkisini birden düşününce baba,
 Ben daha mutluyum burada. 645
 İzin ver kalayım. Yoktur zenginlik içinde yaşamının
 Daha üstün yanı, azla mutlu olmaktan.
 Yoktur birbirinden farkı iki hayatın.

KORO (*Kendi kendine.*)

İyi dedin eğer huzur bulacaksa
 Hanımım söylediklerinden.

KSUTHOS

Yeter bu konuşmalar! Öğren hoşnut olmayı. 650
 Burada, seni bulduğum yerde, bir kutlamayla başlatalım
 Birlikte devam edecek hayatımızı,
 Kurbanlar adayalım,
 Yapamadıklarımın yerine doğumunda.
 Davet edeceğim seni masama,
 Ziyafet vereceğim senin için. 655
 Sonra götüreceğim yanımda Atina'ya,
 Oğlum olarak değil, bir konuk olarak ama.
 Acı vermek istemem kendi mutluluğumla
 Çocuğu olmayan karıma.
 Ancak karar verdiğimde zamanın doğru olduğuna,
 İlkna edeceğim onu, senin varis olmana. 660
 İon olsun adın bundan sonra,
 Kaderine de uygun,
 Tapınaktan çıktığımda ilk sendin gördüğüm⁵³.
 Şimdi topla ne kadar dostun varsa, vedalaş onlarla

Ziyafet ve kurbanlarla, ayrılmadan Delphi'den. 665
 Siz kadın köleler, emrediyorum size,
 Bir laf etmeyeceksiniz karıma,
 Hepinizin ölüsünü gömerim yoksa.

İON

Peki, gideceğim.
 Ancak bir hüznün var bu işte hâlâ;
 Olmayacak benim için yaşamının anlamı, 670
 Bulamazsam anamı.
 Dua ederim ki Atinalı olsun anam,
 Yerim olsun o kentte, en azından onun sayesinde.
 Yerlilerle dolu bir kente geldi mi bir yabancı,
 Köle kalır adı, vatandaş deseler bile ona,
 Yoktur konuşmaya hakkı. 675

(Çıkarlar.)

KORO

Deyiş

Gözlerden süzülen yaşlar, feryatlar, figanlar,
 Biliyorum böyle olacak,
 Kraliçe duyduğunda bu çocuğu,
 Kocasına verilen lütfu,
 Yalnız, çocuksuzken kendisi hâlâ. 680
 Ey Leto'nun kâhin oğlu, ne cevap verdin aca ba?
 Nereden geldi bu çocuk
 Yetişmiş olan senin tapınağında? Kimdir anası?
 Sevmedim ben bu kâhini.
 Yalancı olmasın? 685
 Korkuyorum sonundan
 Ben bu işin.
 Ne garip bir durum bu, 690
 Ne garip bir yasak, koyulan bana.
 O el çocuğu da
 Faydalaniyor bu kandırmaca ve kendi şansından,
 Kim hayır der ki buna?

Kardeşlerim, söylesek mi bunları

Hanımımıza açık açık?

Söylesek mi suçunu

Umutlarını paylaştığı kocasının?

Yaralayacak onun sevinci kendisini.

Yaşlanırken kocası yapmıyor kocalığının gereğini. 700

Bir yabancı olarak geldi eve, o alçak,

İhanet ediyor şimdi ona bahşedilene.

Mağdur etti hanımımızı. Ölsün o zaman!

Alamasın da

Tanrıya gönderdiği 705

Duasının karşılığını

Tütsünün yandığı sunaklarda.

Görecek bakalım

Ne kadar sevdiğimi kraliçeyi. 710

Geliyorlar şimdi yeni baba ve yeni oğul

Ziyafete doğru.

EPODE

Ey Parnassos'un sivri kayalıkları,

Kuleyi tutan gökyüzünde 715

Dionysos'un iki başlı meşaleyi taşıdığı,

Gece gezen Mainad'larıyla⁵⁴

Oradan oraya sıçradığı:

İzin vermeyin o çocuğun benim kentimi görmesine asla,

Ölsün, ulaşmasın yeni hayatına. 720

Başı zorda olan bir kent

İster ki gelsin yabancılar.

Ancak Erekhtheus, kadim kralımız,

Bir araya getirdi bizi çok önceden.

(Kreusa ile yaşlı bir adam birlikte girerler. Yaşlı Adam bir köle ve ailenin güvenilir bir hizmetçisidir. Beraber tapınağın merdivenlerini tırmanmaya başlarlar, Kreusa adama destek olmaktadır.)

KREUSA

Babam Erekhtheus ölmeden çok önce 725
Çocuklarını emanet etti sana.

(Duraklar.)

Benimle gel, Phoibos'un kâhinine,
Paylaşmak için sevincimi
Kehaneti verecek mi bakalım bir çocuk müjdesi.
Paylaşmalıyız mutluluğu sevdiklerimizle, 730
Tam tersi olursa da tüm dualarıma karşın,
Avuntu olur dost yüzü görmek yanımda.
Olsam da senin hanımın
Severim seni kendi babam gibi
Sen de kendi kızın sayarsın beni.

YAŞLI ADAM

Yüce gönüllü kızım benim, 735
Yüce soyuna yaraşıyor kalbin.
Kara çıkarmadın yüzlerini atalarının, toprağın oğullarının.
Yardım et de götür beni tapınağa.
Yüksektir kâhinin o makamı
Destegini ver bu yaşlı bedenime. 740

KREUSA

Gel bakalım. Dikkat et ayağını nasıl bastığına.

YAŞLI ADAM (Tökezler.)

Gördün mü? Aklım daha çeviktir ayaklarımdan.

KREUSA

Asana dayan iyice bu yolda.

YAŞLI ADAM

Gözlerim görmediğinden artık kör oldu o da...

KREUSA

Haklısın ama dayan, düşme yorgunluğa. 745

YAŞLI ADAM

Uğraşmaktayım ama yok hiç gücüm.

(Yavaşça döner ve Kreusa'nın yardımıyla tapınak merdivenlerine oturur, yüzü seyirciye dönük haldedir. Şimdi koro

ile yüz yüzelerdir. Kreusa koroya seslenir.)

KREUSA

Siz kadınlar, sadık hizmetçileri tezgâhımın ve mekiğimin,
Ne haberler aldı kocam çıkmadan önce tapınaktan?
Geldik buraya onu öğrenmek için.

Söyleyin bakalım, haberler iyiye 750
Nankörlük ve inanmazlık yapmayacak hanımınız size.

KORO

Ah kara yazı!

YAŞLI ADAM

İyi haber alamayacağız gibi.

KORO

Ah kör talih!

YAŞLI ADAM

Neler dedi kâhin? 755

KORO

Ne söyleyebiliriz ki ölümle tehdit edilmişken?

KREUSA

Neymiş bu engel? Neyden korkuyorsunuz?

KORO

Konuşsak mı konuşmasak mı? Ne yapsak?

KREUSA

Konuşun! Belli kötü haber vereceğiniz.

KORO BAŞI

Anlatacağım ben, öldürseler bile. 760

Olmayacak asla çocuğunuz,

Ne kucağına alabileceğiniz, ne bağrınıza basabileceğiniz.

KREUSA (*Yaşlı kölenin yanına çöker.*)

Öleydim keşke.

YAŞLI ADAM

Kızım...

KREUSA

Nasıl bir bahtsızlık

Bu başıma gelen,

Katlanamıyorum buna dostlar.

YAŞLI ADAM

Mahvoldun şimdi, yavrucuğum.

KREUSA

Heyhat!

765

Vurdu kalbimden

Bu keder beni.

YAŞLI ADAM

Ağlama çocuğum...

KREUSA

Yok mudur yeterince nedenim?

YAŞLI ADAM

Öğrenelim önce ...

KREUSA

Ne kaldı öğrenecek?

770

YAŞLI ADAM

... sadece senin bahtsızlığın mı bu, yoksa

Efendimizin kaderi de mi böyle.

KORO BAŞI

Apollon verdi ona bir oğul ancak

Şansı anca kendine, yok karısına bir ödül.

775

KREUSA

Acı veriyorsun bana konuştukça.

En kötüsünü de şimdi dedin.

YAŞLI ADAM

Yaşıyor muymuş çocuğu, öyle mi dedi kâhin?

Yoksa doğmamış mı daha?

KORO BAŞI

Çoktan büyümüş bir çocuk verdi Phoibos ona,

780

Gördüm hepsini kendi gözlerimle.

KREUSA

Nasıl olur bu? İnanılacak şey değil!

Akıl almıyor dediklerin.

YAŞLI ADAM

Öyle, öyle! Anlat şu kehanetin aslını.

785

Nereden gelmiş bu çocuk?

KORO BAŞI

Kocanız çıktığında tapınaktan
Gördüğü ilk kişi olacaktı oğlu.

KREUSA

Demek öyle.

Çocuksuz kalacağım ben,
Kalacağım kimsesiz bir evde yapayalnız.

790

YAŞLI ADAM

Öyleyse kimdi Ksuthos'un karşısına çıkan?
Anlatın, nasıl gördü, nerede gördü bu çocuğu?

KORO BAŞI

Tapınağı temizleyen bir çocuk vardı burada.
Gördünüz mü? Oydu çünkü.

795

KREUSA

Uçup gitsem
Şu bulutsuz gökyüzüne,
Yükselip yerden, yıldızlara doğru.
Yoktur kederimin sonu, ey dostlar.

YAŞLI ADAM

Ne koydu adını babası,
Belli midir? Yoksa belli değil mi daha?

800

KORO BAŞI

İon dedi adına, tapınaktan çıkarken karşılaştılar diye.

YAŞLI ADAM

Anası kimdir peki?

KORO BAŞI

Onu bilmem.

Anlatayım sana gördüklerimi,
Ksuthos gitti kendi başına, haber vermeden karısına,
Adak kesmeye oğlu için tanrının sunağında,
Kutlayacak aile bağlarını bir ziyafetle.

805

YAŞLI ADAM

Hanımım, kocan ihanet etti bize,

Ben de paylaşmaktayım acını,
 Aşağıladı bizi bile isteye, 810
 Atıldık Erekhtheus'un evinden.
 Nefretimden değil bu söylediklerim ama
 Seni ondan daha çok severim.
 Kentimize, evimize gelen o yabancı
 Evlendi seninle, kondu mirasına,
 Şimdi de çıktı ortaya işte, 815
 Çocuk yapmış gizlice bir başkasından.
 Anlatayım nasıl olduğunu sana.
 Görünce senin çocuğunun olmadığını,
 İstemedi seninle aynı kaderi paylaşmayı,
 Aldı yatağına bir köle kadın senden gizli,
 Gönderdi Delphi'ye büyütsün diye biri. 820
 Verdiler oğlanı Apollon'un tapınağına,
 Gözden ırak büyüdü burada.
 Oğlunun artık büyüdüğünü bilen babası
 Zorla getirdi seni buraya olmuyor diye çocuğun.
 Apollon söylemedi yalanı, 825
 Kocandı onu yapan, çocuk büyüten senin arkandan.
 İşte serildi gözünün önüne bütün planı.
 Ortaya çıksaydı daha önce, suçlayacaktı tanrıyı.
 Başarılı olabilseydi kral yapacaktı onu.
 İcat ettiler İon adını zaman içinde,
 Tapınağın dışında buluşma numarasına 830
 Kılıf olsun diye.

KORO BAŞI

Nefret ederim haksızca planlar yapıp
 Onları aldatmacalarla süsleyen adamlardan.
 Varsın olsun dostum cahil, iyi insan olsun da.
 Daha iyidir zeki ama kötücül birinden. 835

YAŞLI ADAM

En kötü ayıbı da
 Getirmesi evine soysuz, anasız,

Kölenin birinden olma o oğlanı.
 En azından daha az günahı olurdu,
 Söyleseydi sana açıkça, alsaydı rızanı, 840
 Yapsaydı saygın bir kadından çocuk, senin olmuyor diye.
 Kabul etmeseydin de
 Gidip bulmalıydı bir Aiol⁵⁵ kadını kendine.
 Yapmalısın şimdi bir kadının görevini,
 Öldür onları, kocan ve oğlun öldürmeye çalışmadan seni.
 Ya zehir ya da bir kılıçla, bir oyunla belki. 845
 Davranmazsan şimdi, yok say kendini.
 Buluştu mu iki düşmanın bir evde, olmayacak şansın.
 Ben yardım edeceğim sana, öldüreğim çocuğu senin için,
 Gideğim ziyafeti hazırladığı yere, 850
 Ödemiş olacağım borcumu efendilerime böylece,
 Ya öleğim ya da bağışlanacak canım.
 Kölenin adındadır tek ayıbı.
 Dürüst bir kölenin yoktur özgür bir adamdan farkı. 855

KORO BAŞI

Ben de paylaşıcağım senin kaderini, hanımım,
 Ölmek olsun, yaşamak olsun onurla.

KREUSA (*Duraklar, sonra öne çıkar.*)

Ah yüreğim, nasıl susayım?
 Nasıl anlata yım o sırrı, 860
 Umursamadan hiç ayıbı?
 Ne tutar ki hâlâ dilimi?
 Kim kaldı yargılayacak beni?
 İhanet etmedi mi bana kocam?
 Evimden oldum, çocuktan mahrum, 865
 Suya düştü tüm umutlarım,
 Saklarsam her şeyi,
 Saklarsam hüznü gebeliğimi,
 Mutlu yaşarım sandım.
 Olmadı! Hayır! Yeminim olsun ki
 Ulu Zeus'un yıldızlı evine, 870

Tanrıçaya, oturan dağların tepelerinde⁵⁶,
 Tritonis'in⁵⁷ kutsal kıyılarına,
 Saklamayacağım daha fazla.
 Attığım zaman bu yükü üzerinden
 Hafifleyecek kalbim. 875
 Düşer gözlerimden yaşlar, acır içim,
 Kurbanı oldum hem erkeklerin hem tanrıların.
 İfşa edeceğim onları,
 O nankör kadın düşmanlarını. 880
 Ey, tatlı melodiler çalan
 Yedi telli liriyle,
 Mousa'lara⁵⁸ övgüler düzen
 Bir kuru boynuzla,
 Sen, Leto'nun oğlu, 885
 Anlatacağım suçunu işte şimdi, burada.
 Geldin altın gibi
 Parıldayan saçlarınla
 Ben toplarken
 O yaldızlı çiçeklerden. 890
 Tuttun bileklerimden sürüdün
 Ben haykırırken anam için.
 Götürdün beni bir mağaraya
 Sahip oldun bana, sen, bir tanrı
 Yoktu hiç utanman, 895
 Boyun eğmiştin Kıbrıslı'ya⁵⁹.
 Doğurdum çocuğunu
 İstirap içinde
 Korktum anamdan,
 Yatırdım o yatağa 900
 Aldığın beni zorla koynuna.
 Ah! Öldü o yavrucak,
 Yedi yabanıl kuşlar,
 İkimizin çocuğu.
 Sen hâlâ çalarsın lirini, 905

Översin kendini.

Duy sesimi ey Leto'nun oğlu,
Dünyanın merkezindeki tapınağından,
Ve altın tahtından

Kehanet dağıtan, 910
Sanadır bu sözlerim:

Ey kötülerin koruyucusu,
Borcun yoktu kocama

Verdin ona rağmen 915
Bir oğul o adama.

Ama benim oğlum, ey taş kalpli senin de oğlundu hem,
Öldü gitti, yem oldu kuşlara,
Anasının giydirdiği elbiselerle beraber.

Lanet olsun Delos'a da, 920
O defne ağacına da

Altında yetişen zarif yapraklı palmiyenin
Leto doğurmuştu seni, Zeus'un oğlunu, orada.

*(Ağlarken hıçkırıklara boğulur, tapınak merdivenlerine
çöker. Koro onun etrafında toplanır.)*

KORO BAŞI

Ah ne büyük bir kederdir paylaştığınız,
Kim ağlamaz ki duyduğunda?

YAŞLI ADAM

Kızım, bakakaldım yüzüne, 925
Şaşkınlık aldı aklımı.

Tam bir dert gitti başımdan derken,
Bir başkası çıktı arkasından,
Unuttum şimdiki üzüntüleri,
Söylediklerin yeni elemeler getirdi. 930

Ne diyorsun? Ne çocuğu bu, doğurduğunu söylediğin?
Nerede bıraktın bebeğini
Hayvanlara yem olsun diye? Tekrar söyle.

KREUSA

Söyleyeceğim utansam da.

YAŞLI ADAM

Bilirim ben dostlarımla ağlamasını.

935

KREUSA

Dinle o zaman. Kekrops'un tepesinin⁶⁰ kuzeyindeki
Mağarayı bilir misin? Makrai dedikleri yerde.

YAŞLI ADAM

Bilirim. Yakındır Pan'ın sunakları ve tapınağı oraya.

KREUSA

Orada başıma geldi bütün bu korkunçluklar.

YAŞLI ADAM

Öyle mi? Ağlamaya başladım bak şimdiden.

940

KREUSA

Phoibos aldı kollarına beni rızam olmadan.

YAŞLI ADAM

Ah kızım, aslı bu muydu acaba daha önce söylenenlerin?

KREUSA

Ne olduklarını söyle de doğrusunu anlatayım.

YAŞLI ADAM

Demişlerdi ki gizli bir hastalığın varmış.

KREUSA

Biliyorsun artık neyin acısını çektiğimi aslında.

945

YAŞLI ADAM

Nasıl sakladın Apollon ile beraber olduğunu?

KREUSA

Bir bebeğim oldu. Dinle ne olur beni.

YAŞLI ADAM

Nerede oldu, kim yardım etti sana? Yalnız mıydın yoksa?

KREUSA

Tek başımaydım, Apollon'un beni götürdüğü mağarada.

YAŞLI ADAM

Nerede peki şimdi? Çocuksuz olmayasın artık.

950

KREUSA

Öldü. Hayvanlar yesin diye bırakıldı orada.

YAŞLI ADAM

Öldü mü? O kansız Phoibos yardım etmedi mi sana?

KREUSA

Etmedi. Bebek Hades'in⁶¹ yanında yetiştii.

YAŞLI ADAM

Kim bıraktı peki çocuğu? Sen değildin, değil mi?

KREUSA

Ben bıraktım, sarıp sarmalayıp elbiselerimle bir gece. 955

YAŞLI ADAM

Kimse ortak olmadı değil mi bu günahına?

KREUSA

Hayır, kimse şahit olmadı sessizlik ve kahrımdan başka.

YAŞLI ADAM

Nasıl bırakabildin yavrunu orada, içinde bir mağaranın?

KREUSA

Matemlerle, nasıl olacak?

YAŞLI ADAM

Acımasızlık etmişsin ama Apollon senden de beter. 960

KREUSA

Ah bir görseydin bana uzanan kollarını bebeğin!

YAŞLI ADAM

Meme ver, kollarına al diye mi?

KREUSA

Yapmadım istediklerini, gaddarlık ettim ona.

YAŞLI ADAM

Neden bırakıp gittin yavrunu?

KREUSA

Umdum kurtarır diye tanrı kendi çocuğunu. 965

YAŞLI ADAM

Ne felaketler geldi şanlı evine.

(Duraklarlar.)

KREUSA

Neden saklarsın yüzünü ihtiyar, neden ağlarsın?

YAŞLI ADAM

Çok mutsuz olduğunuzu gördüğümünden senin ve babanın.

KREUSA

Böyledir hayat. Değişir her şey bir anda.

(Yaşlı Adam sessizce Kreusa'yı öne doğru getirir.)

YAŞLI ADAM

Artık ağlamayalım, çocuğum.

970

KREUSA

Ne yapayım başka? Yoktur derdimin çaresi.

YAŞLI ADAM

Almalısın sana karşı hata edenlerden öcünü.

KREUSA

Ölümlüyüm ben, nasıl mücadele edeceğim bir tanrıyla?

YAŞLI ADAM

Yak Apollon'un bu tapınağını.

KREUSA

Korkarım ondan. Derdim var istemediğim kadar.

975

YAŞLI ADAM

Kocanı öldür. Buna yeter gücün.

KREUSA

Bir zamanlar sadıktı bana. Görmezden gelemem onu.

YAŞLI ADAM

Onun çocuğunu öldür o zaman; bela olacak başına.

KREUSA

Ah nasıl? Keşke yapabilsem, yapardım hemen!

YAŞLI ADAM

Vermelisin hizmetçilerine keskin bıçaklar.

980

(Duraklarlar.)

KREUSA

Peki, yapılacak öyleyse. Nerede ama?

YAŞLI ADAM

Dostlarıyla beraber yiyip içtiği kutsal çadırdadır.

KREUSA

Göz önünde olacak her şey, köleler bir şey yapamaz.

YAŞLI ADAM (Umutsuzca.)

Ne korkakmışsın; peki, seni duyalım öyleyse.

(Kreusa planını hazırlarken bir an sessizlik olur. Yaşlı adamın yanına gider, alçak sesle, hızlıca ve kararlı bir tavırla

konuşmaya başlar.)

KREUSA

Var kesin ve göze çarpmayacak bir şey aklımda. 985

YAŞLI ADAM

Yardım edebilirim ben de sana istediğini başarmakta.

KREUSA

Dinle beni. Bilir misin toprak ananın çocuklarının savaşı?

YAŞLI ADAM

Gigant'larla tanrıların mücadelesi Phlegra'da⁶².

KREUSA

Topraktan çıkmıştı fena bir yaratık, Gorgon'du⁶³ adı.

YAŞLI ADAM

Bela olsun diye tanrıların başına, korusun diye çocuklarını.

KREUSA

Evet, ama öldürmüştü onu Zeus'un kızı Pallas.

YAŞLI ADAM

Duymuş muydum ben bu hikâyeyi daha önce?

KREUSA

Elbette. tanrıçanın göğsünde durur Gorgon'un derisi. 995

YAŞLI ADAM

Aigis denen zırhı değil mi Athena'nın?

KREUSA

Öyle isim verdiler, hemen atıldığından savaşa.

YAŞLI ADAM

Neye benziyordu bu vahşice şey?

KREUSA

Yılanlarla dolanmış bir göğüslük.

(Sabırsızca bekler.)

YAŞLI ADAM

Peki de çocuğum, nasıl zarar verecek bu şey düşmanlarına?

KREUSA

Erikhthonios'u bilir misin? Bilmelisin mutlaka.

YAŞLI ADAM

Kurucusu evinizin, toprağın oğlu.

KREUSA

Doğduğunda, Athena ...

(*Duraklar.*)

YAŞLI ADAM

Ee, neymiş? Söyle haydi, korkma.

KREUSA

(*Kısık bir sesle.*)

... iki damla Gorgon kanı vermiş ona.

YAŞLI ADAM

Bu kanın erkeklerde bir etkisi mi var?

KREUSA

Biri zehirdir, diğeri iyileştirebilir her hastalığı.

1005

YAŞLI ADAM

Nasıl vermiş ki bir bebeğe bunları?

KREUSA

Altın bir zincirle, babama kalmış sonradan.

YAŞLI ADAM

O ölünce de sana mı kaldı?

KREUSA

Evet, bileğimde taşıyım hep.

YAŞLI ADAM

Nasıldır peki bu ikili hediye?

1010

KREUSA

İşte bu, damardan çıkarılan ...

YAŞLI ADAM

Nasıl kullanılır? Ne olur kullanınca?

KREUSA

Hayat verir, geçirir hastalıkları.

YAŞLI ADAM

Diğeri ne işe yarar peki?

KREUSA

Öldürür, Gorgon'un yılanlarından gelme zehir.

1015

YAŞLI ADAM

Ayrı mı taşırsın bunları, beraber mi?

KREUSA

Ayrı. İyiyle kötü gelmez bir araya.

YAŞLI ADAM

Ah benim canım ya vrum, istediğin her şey elinde.

KREUSA

O çocuk ölecek bunun sayesinde, sen yapacaksın o işi de.

YAŞLI ADAM

Söyle bana nasıl olacak, zamanını, yapayım hemen. 1020

KREUSA

Atina'da, evime girdiğinde.

(Köle düşünürken bir anlık sessizlik olur.)

YAŞLI ADAM

Yok, benimkine güvenmediğin gibi, ben de güvenemedim
bu plana.

KREUSA

Neden? Gördün mü sen de benim gördüğüm hatayı?

YAŞLI ADAM

Suçlu musun masum musun bakmadan öldürürler seni.

KREUSA

Hep kıskanır üvey anneler çocukları. 1025

YAŞLI ADAM

Şimdi öldürmelisin çocuğu ki suçu reddedebilesin.

KREUSA

Hem daha çabuk ulaşırım istediğime.

YAŞLI ADAM

Boz kocanın oyununu, göster ona.

KREUSA

Biliyorsun musun ne yapacağını?

Al bakalım elimdeki Athena'nın hediyesi altın bileziği, 1030

Git kocamın gizlice ziyafet verdiği yere,

Yemeği bitirip de

Başladılar mı tanrının şarabını dökmeye,

Elbisenle saklarken koy bir damla

Genç adamın bardağına. 1035

Ver soyumun varisi olacak o çocuğa.

İçti mi son damlasına kadar o şarabı,
Ölmüş olacak burada,
Asla göremeyecek güzel Atina'yı.

YAŞLI ADAM

Git artık sen kaldığımız yere,
Ben de yapacağım üzerime düşeni.

1040

(*Duraklar.*)

İhtiyar ayağım, haydi, güç gelsin biraz sana,
Yıllar esirgese de senden.

Yürü efendilerinle düşmanların üzerine,
Yardım et öldürmeye, atmaya onu evden.

Şanslı insan olmalı erdemli.

1045

İstediğimizde ise düşmanlarımızı yaralamak,
Yoktur hiçbir kanun bizi durduracak.

(*Çıkarlar.*)

KORO

Deyiş

Ey Demeter'in⁶⁴ yolları koruyan kızı⁶⁵,
Hükmeden gelip geçenlere, gece gündüz,
Göster doğru yolu

1050

Kraliçenin gönderdiği

Ölüm taşıyan o kadehe,

Gorgon'un kesik başından damlayan kanla mayalanmıştır o
şarap, 1055

Erekhtheus'un evine karşı

Elini kaldırmaya cüret eden için.

Olmasın kentimizde güç

Erekhtheus'un soyundan başka

Kimsenin elinde.

1060

Karşı Deyiş

Hanımım planlamakta bir cinayet,

Olursa başarısız, iyi kullanılmazsa bu zaman,

Yok olacak tek umudu.

Saplayacak göğsüne bir kılıç ya da

Geçirecek boynuna ilmiği,

1065

Acısını dindirecek başka bir acıyla, gidecek yerin altına.

Asla dayanamayacaktır evinin

Ellerine geçmesine yabancıların, 1070

Soylu bir aileye mensupken,

Hâlâ apaçık

Görürken gözleri.

Deyiş

Ah ezgilerin tanrısı Dionysos, utanırım senden,

Apollon'un oğlu tutarsa nöbeti uyumadan, 1075

Senin yoldaşlarının dans ettiği o pınarın başında,

Yanarken meşaleler kutlama gecesinde,

Katılırken gökteki yıldızlar bu dansa,

Onlarla beraber ay da, 1080

Elli Nereid⁶⁶ dans ederken

Denizin derinliklerinde,

Akıp duran nehirlerin kaynaklarında,

Onurlandırarak altın taçlı genç kızı⁶⁷ ve 1085

Ulu anası Demeter'i.

Kralı olmayı umuyor

İşte oranın,

Kendine istiyor başkalarının hakkını.

Karşı Deyiş

Ey siz yılan dilliler, anlatır durursunuz

1090

Kadınların günahkâr aşklarını,

Bakın görün işte, o ahlaksız erkeklerden

Ne kadar üstünüz erdemlilikte.

1095

Erkeklerin yaptıkları da

Anlatılsın, onlar da yargılsın bundan böyle.

İşte şimdi Zeus'un çocuklarından biri,

Nankörlük etmekte,

1100

Kendisinin ve Kreusa'nın çocuğuyla

Reddetti mutlu etmeyi hanımımızı.

Belli çok düşündüğü

Başkalarını ise

Hemen bir oğul buluverdi kocasına.

1105

(Kreusa'nın bir kölesi girer, oldukça telaşlıdır.)

KÖLE

Siz kadınlar, söyleyin bana

Bilir misiniz nerededir Erekhtheus'un kızı?

Aradım bütün kenti ama nafle, bulamadım.

KORO BAŞI

Ne oldu? Nedir bu acelen?

Ne haber getirdin ona?

1110

KÖLE

Geliyorlar arkamdan.

Delphili askerler arıyor hanımı, öldürecekler taşlarla.

KORO BAŞI

Ne diyorsun? Anladılar mı

Çocuğu öldürmek için kurduğumuz gizli planı?

KÖLE

Öyle. Sadece siz olmayacaksınız üstelik hanımın kaderini

paylaşan. 1115

KORO BAŞI

Kimseye söylememiştik, nereden duydular?

KÖLE

Tanrı istemedi kanla kirlensin evi,

Buldu bir yol engellemek için

Gerçekleşmesini adaletin.

KORO BAŞI

Ama nasıl? Ne olur anlat her şeyi.

Madem öleceğim, en azından

1120

Kaderimi bileyim.

(Kadınlar köleye yaklaşırlar.)

KÖLE

Kreusa'nın kocası çıktı Phoibos'un tapınağından

Aldı yanına yeni oğlunu da katılmak için ziyafete ve

Tanrılar için yaptığı kurban törenine.

Ksuthos gitti Dionysos'a adanmış kutsal ateşin yandığı yere

Tanrının kayalarını ıslata bilmek için

1125

Oğluyla kavuştuğu için
 Kestiği kurbanın kanıyla.
 “Oğlum,” dedi, “sen kal burada,
 Bak da işçiler inşa etsin dört yanı kapalı bir çadır.
 Uzun sürerse kurban kesmek
 Doğumun için, tanrılara, 1130
 Beklemeden başlayın ziyafete dostlarınızla.”
 Aldı yanına kurbanlık hayvanları, koyuldu yola.
 İon yaptırdı çadırı tanrılara saygıyla,
 Direkler üzerine, gerek duymadı duvarlara.
 Güneşin ışınlarını da hesaba kattı 1135
 Ki yakmasın ziyafete katılacakları.
 Bir kare ölçtü her kenarı yüz ayak,
 Tüm Delphililer sığabilsin diye.
 Çadırın üstünü örtmek için 1140
 Aldı tapınağın odasından kutsal örtüler,
 Hayran olunası hepsi.
 İlk serdiği kumaş,
 Ganimetti Amazonlar’dan⁶⁸,
 Zeus oğlu Herakles’in adadığı tanrıya. 1145
 Desenler vardı üzerinde:
 Uranos⁶⁹ toplamaktaydı yıldızları gök kubbeye,
 Helios⁷⁰ sürüyordu arabasını günün son ışıklarına doğru,
 Getiriyordu arkasında
 En parlak yanan yıldızı batıda. 1150
 Kara elbiseli Nyks⁷¹
 Gelirken iki atın çektiği arabasıyla,
 Takip ediyordu diğer yıldızlar onu.
 Pleiad’lar⁷² ve Orion⁷³ elinde kılıcıyla,
 Geçiyorlardı göğün ortasından,
 Onların üzerinde Arktos⁷⁴, döndürmüş altın kuyruğunu
 gökte. 1155
 İri dolunay saçmakta ışınlarını, haber vermekte ayın ortasını,
 Hyad’lar⁷⁵, en güvendiği denizcilerin,

Sonra Eos⁷⁶, yönlendiren tüm yıldızları.

Örttü yarıları da başka örtülerle ancak yabancı yerlerden
gelmeydi onlar. 1160

Yunanlarla savaşmış güzel gemiler vardı,

Yaratıklar vardı, yarı insan, yarı canavar; atlılar, geyik ya da
aslan avlayan.

Girişte ise görünüyordu Kekrops ve kızları, dolanmışlar
yılanlara.

Bir Atinalının hediyesiydi bu.

Sonra altından kâseler koydu masanın ortasına. 1165

Bir haberci gidip duyurdu herkese,

Açık olduğunu ziyafetin

Gelmek isteyen tüm Delphililere.

Dolduğunda çadır, taşlar taktılar başlarına çiçekten,

Yediler zengin sofradan istediklerini doyana kadar. 1170

Bitirdiklerinde yemeyi,

Geldi yaşlı bir adam,

Eğlendirdi herkesi gariplikleriyle.

Su döktü sürahilerden herkes elini yıkasın diye,

Mür yaktı sonra, başına geçti altın kâselerin. 1175

Geldiğinde vakti içki ve müziğin,

Dedi ki, "Yeter bu küçük kaplardan içtiğimiz,

Büyüklerini getirin, yerine gelsin neşemiz."

Herkes altın ve gümüş kaplardan aldı sonra,

O ise yeni bulduğu efendisine hizmet etmek için 1180

Kendi eliyle doldurup

Bir kap verdi ona.

Meğerse koymuş içine

Ölümcül bir zehir,

Diyorlar ki hanımımız vermiş ihtiyara, 1185

Yeni oğlunu öldürmek için.

Yokmuş kimsenin de haberi.

Ancak aldığında çocuk eline içki kabını

Bir kölenin ağzından döküldü kötülüğün işareti.

Yetişmiş tapınakta, becerikli kâhinlerin yanında, 1190

Bildi ne demek olduğunu, başka bir kap doldurttu.
 İlk kaptaki şarabı döktü toprağa,
 Herkese de söyledi onun yaptığını yapmalarını.
 Sessizlik çöktü üzerimize
 Kutsal kapları doldururken su ve Byblos⁷⁷ şarabıyla. 1195
 Böyle olup giderken,
 Gürültüyle bir grup güvercin girdi çadıra.
 Tapınakta yaşarlarmış, hiç korkuları yok ondan.
 Gidermek için susuzluklarını
 Konukların döktüğü şaraba daldırdılar gagalarını. 1200
 Geçti o güzel tüylü kursaklarından.
 Zarar vermedi şarap güvercinlere, bir tanesi dışında.
 O içmişti İon'un şarabını döktüğü yerden.
 Titremeye başladı tüylü vücudu,
 Çığlıklar attı acı acı. 1205
 Tüm konuklar dönüp baktı şaşkınlıkla.
 Öldü kasıla kasıla, pembe ayakları rahatladı sonra.
 Tanrının kehanetle haber verdiği o çocuk
 Uzattı kollarını masanın karşısına ve bağırdı:
 "Kimdi beni öldürmeye çalışan? Söyle bana ihtiyar, 1210
 Sendin altın kapların başında duran,
 Sen verdin içkimi bana."
 Tuttu yaşlı adamı kolundan, aradı hemen üstünü başını,
 Bulabilmek için ortaya çıkaracak bir şey suçunu.
 Kanıtlandı suçu, kendisi de istemeye istemeye anlattı 1215
 Kreusa'nın nasıl oğlanı zehirlemek için plan kurduğunu.
 Loksias'ın yetiştirdiği çocuk topladı konukları,
 Çıktı çadırdan alabildiğine hızla,
 Gitti hemen Delphili soyluların yanına.
 "Ey, bu kutsal şehrin yöneticileri," dedi, 1220
 "Yabancı bir kadın, Erekhtheus'un kızı,
 Beni zehirlemeye çalıştı."
 Delphili soylular oylama yaptılar, karar verildi çoğunluğun
 isteğiyle

Hanımımın taşlanmasına. Öldürmeye çalıştığı için
Tapınağın içinde, kutsal birini.

1225

Onu arıyorlar şimdi bütün şehirde.
Birdi bin oldu dertleri.

Çocuk istediğinden geldi Phoibos'a,
Şimdi tehlikede canı, uçtu gitti umutları.

KORO

Hiç kaçış yolu yok, mahvolduk,
Buldu ölüm bizi.

1230

Ortaya çıktı

Dionysos'a adanmış şarabın
Tatlandırıldığı, cinayet için,
Öldürücü kanıyla engereğin.

Belli oldu artık, yerin altındaki tanrılar adına
Yok edileceğiz.

1235

Taşlayacaklar hanımımızı.

Nasıl kaçayım uçup da

Dünyanın en dip çukuruna
Sakınmak için o taşlardan?

1240

Bir araba mı bulsam

Hızlı atların çektiği

Ya da atlasam mı bir geminin pruvasına?

Olanaksızdır saklanmak,

Bir tanrının yardımı olmadan.

1245

Ah bahtsız hanımımız, ne acılar bekliyor seni?

Bizim de çekmemiz gerekmez mi o acıları,

Zarar vermeye çalıştığımız için bir başkasına,

Bulsun diye adalet yerini?

(Kreusa koşarak gelir, oldukça telaşlı ve çaresizdir.)

KREUSA

Peşimdeler, ey dostlar, kıymak isterler bana;

1250

Kâhinin yardımcıları verdiler kararlarını, alacaklar canımı.

KORO BAŞI

Biliyoruz başındaki belayı, bahtsız hanımım.

KREUSA

Nereye saklanayım öyleyse? Kaçtım
Onları kandırıp zorla attım kendimi evden dışarı.

KORO BAŞI

Neresi var ki sizin için sunaktan başka?

KREUSA

Ne yararı var onun bana?

1255

KORO BAŞI

Tanrı korur ona sığınanı.

KREUSA

Öyle ama suçlu bulundum kanunen.

KORO BAŞI

Önce yakalamaları gerekir sizi.

KREUSA

İşte geliyor hasımlarım,
Koşuyorlar ellerinde kılıçlarla.

KORO BAŞI

Oturun sunağa şimdi.

Ölürseniz burada, suç işlemiş olacak öldürenler sizi.

Artık kadere boyun eğmeli.

1260

(Kreusa hızla sahnenin gerisindeki sunağa gider. Üzerine oturduğu anda Delphili bir kalabalığın takip ettiği silahlı adamların başındaki İon, elinde bir kılıçla sahneye girer. Kreusa'nın sunakta oturduğunu bir süre fark etmez.)

İON

Ey Kephisos⁷⁸, boğa suratlı atası o kadının,

Nasıl bir engereğe olmuşsun sebep

İçinde yanar ölümcül bir ateş,

Hiçbir şeyden kaçınmayan kadın,

Kanıyla zehirlemeye kalkıştığı,

1265

Gorgon'a denk!

Yakalayın onu, atıldığında Parnassos'un tepesinden

Bozulsun o kusursuz bukleleri.

Şansım varmış yoksa

Kurban gidecektim Atina'da bir üvey anaya. 1270

Burada, dostlarımın yanında,
Gördüm asıl amacını, düşmanlığını, kinini.
Evinde kalıyor olaydım
Yerin altına gönderirdin beni hemen.

(Birden sunaktaki Kreusa'yı görür. Koşar yanına gider.)

Ne sunak kurtarabilir seni 1275

Ne de Apollon'un tapınağı,
Acırım ben yalnızca kendime ve anama,
Hep aklımda, olmasa da yanımda.

(Yanımdaki insanlara döner.)

Görüyorsunuz yaptığı hainlikleri,
Bitmiyor oyunları, üst üste hepsi!
Kaçmış gelmiş, sığınmak için tanrının sığınağına, 1280
İşlediği günahın cezasını çekmemek için.

KREUSA

Öldürmeyin beni, uyarırım sizi,
Bu yeri koruyan tanrı için de konuşurum,
Sadece kendim için değil.

İON

Senin ne hakkın var onun adına konuşmaya?

KREUSA

Bedenim ona aittir, tanrıya adadım kendimi. 1285

İON

Ben de öyle ama zehirlemeye çalıştın beni.

KREUSA

Artık değilsin, buldun ya babanı.

İON

Babam gelene kadar Phoibos'un kölesiydim.

KREUSA

Demek ki değilsin şimdi. Bense tanrıya aitim artık.

İON

Sende ne kadar yoksa benim o kadar saygım vardı, tanrıya
karşı. 1290

KREUSA

Evime girecek olan düşmanı öldürmek istedim sadece.

İON

Elimde silahla evine mi girdim?

KREUSA

Erekhtheus'un evini yakıp yıkmaya çalıştın.

İON

Ne yangını? Nereye meşale taşımışım ben?

KREUSA

Zorla elimden almak istedin evimi.

1295

İON

Babam verdi bana kazandığı toprakları.

KREUSA

Nasıl bölüşebilir Aioller koca Atina'yı?

İON

O kurtardı çünkü kendi elleriyle.

KREUSA

Dostumuz olaydı sahiplenmezdi kurtardığı toprağı!

İON

Sırf yapabileceklerimden korkup da mı öldürmek istedin

beni? 1300

KREUSA

Kendi canımı kurtarmak için yapmaya karar verdiğinde.

İON

Kıskandın babamı, kendi çocuğun olamadığı için.

KREUSA

Yağmalayacak mısın vârissiz bir evi?

İON

Yok mu paylaşmama izin babamın malını?

KREUSA

Bir kılıç, bir kalkan; anca bunlara var hakkın.

1305

İON (*Kızar.*)

Haydi, kalk sunaktan, uzaklaş tapınaktan.

KREUSA (*Adalet duygusu, kinine yenilir.*)

Sen git de ananı bul, ona öğüt ver.

İON

Caniliğin cezasız mı kalsın?

KREUSA

Beni bu tapınakta öldürmeyi göze alırsan o başka.

(Yakarır mışçasına sunağın üzerindeki çelenkleri kavrar.)

İON

Tanrıya adanmış çelenkler nasıl yardım etsin sana? 1310

KREUSA

Yaralamak isterim ben de bana zarar vereni.

İON

Ne korkunç şeydir bu! Tanrıların insanlar için

Koyduğu kanunların yok iyi tarafı, değil akıl işi.

Hakkı olmamalı suçluların sığınmaya sunaklarda,

Kovalamalı tanrı onları. 1315

Kirletirler tanrıları pis elleriyle.

Erdemlilere, mağdurlara ait olmalı tapınaklar,

Hem iyisi hem kötüsü gelip de

Tanrıdan aynısını göreceğine.

(Pythia tapınaktan çıkarak sahneye gelir. Yaşlı ve onurludur. Belinde altından bir kuşakla bağlanmış uzun beyaz elbiseler giymektedir. Başında defne yapraklarından bir taç ve görevinin simgesi olan bir kurdele veya bant vardır. Elinde yün şeritlerle bezenmiş bir beşik tutmaktadır)

PYTHIA

Dur bakalım, oğul. Phoibos'un kâhini olan ben, 1320

Seçilmiş olan tüm Delphililer tarafından,

Hizada tutmak için üçayağın kadim yasasını,

Geldim buraya, kalkıp kehanet makamından.

(İon Pythia'yı büyük bir saygıyla karşılar.)

İON

Ey ana, saygılarımı sunarım sana! Öz anam olmasan da öyle
sayarım seni.

PYTHIA

Yine de ana de bana. Mutlu ediyor beni. 1325

İON

Beni nasıl öldürmeye çalıştığını duydun, değil mi?

PYTHİA

Duydum, ama senin yaptığında iyilik değildi.

İON

Öldürmeye hakkım yok mu bir caniyi?

PYTHİA

Kadınlar düşman olur hep kocalarının kendilerinden
olmayan çocuklarına.

İON

Üvey analar fena davranırlar hep onlara.

1330

PYTHİA

Hayır. Babanın yurduna gitmek için bu tapınaktan
ayrıldığında ...

İON

Ne yapmalıyım? Nedir öğüdün?

PYTHİA

İyi alametlerle gitmelisin Atina'ya.

İON

Masumdur düşmanlarını öldüren insan.

PYTHİA

Bırak artık konuşmayı. Dinle beni.

1335

İON

Konuş öyleyse. Söylediklerin olacaktır yararına.

PYTHİA

Gördün mü şu elimdeki beşiği?

İON

Yünle donanmış eski bir beşik bu.

PYTHİA

Bunun içinde buldum seni, daha yeni doğmuşken.

İON

Ne diyorsun? Duymamıştım bunu da ha önce.

1340

PYTHİA

Sakladım sır olarak yıllarca. Anlatabilirim artık.

İON

Nasıl sakladın benden bunu yıllar boyunca?

PYTHİA

Tanrı istedi kölesi olasın.

İON

Şimdi de vaz mı geçti? Nasıl emin olurum bundan?

PYTHİA

Buluşturdu babanla seni, gitmene karar verdi.

1345

İON

Niye atmadın o beşiği? Tanrı öyle mi istedi?

PYTHİA

Apollon koydu o kararı aklıma.

İON

Neymiş o? Söyle bana. Duymak istiyorum her şeyi.

PYHTİA

Bulduğum beşiği yanımda tutmayı.

İON

Peki ne yararı var bunun bana? Var mıdır zararı?

1350

PYTHİA

Sarıldığın kundak içinde hâlâ.

İON

Anamı bulmamı sağlayacak o elindekiler.

PYHTİA

Tanrı almanı istedi şimdi, ne daha önce ne daha sonra.

İON

İşte kutlu bir günün emareleri bunlar!

(Pyhtia beşiği İon'a uzatır.)

PYTHİA

Al bunu yanına, başla ananı aramaya.

1355

İON (Beşiği alırken)

Tüm Asya'da, Avrupa'nın en uçlarında!

PYTHİA

O senin bileceğin. Ben seni

Büyüttüm oğlum, Phoibos istedi diye.

Şimdi de verdim sana alıp saklamamı istediklerini.

Bilmem neden böyle olsun istedi.

1360

Yoktu bilen kimse bu beşiğin neden

Bende olduğunu, var olduğunu bilen yoktu bir insan bile.

Gel vedalaşalım şimdi. Oğlummuş gibi öpeyim seni.

(İon'a sarılır. Döner ve tapınak basamaklarını tırmanmaya başlar. Sonra dönüp tekrar İon'a bakar. Son sözlerinde bir öğüt verir.)

Ananı aramaya gelince, başlaman gerekir ona da.

Delphili bir kadın olabilir seni tapınağa bırakıp kaçan. 1365

Önce sor soruştur buralarda,

Bulamazsan diğer kentlerine git Yunanistan'ın.

Biz dediğimizi dedik artık,

Hem seni yakından izleyen Apollon hem de ben.

(Tapınağın kapısından geçerek çıkar.)

İON *(Elleriyle yüzünü siler.)*

Ah gözlerime yaş dolar ne zaman ansam

Beni doğuran kadını,

1370

Yasak bir aşktan olma,

Gizlice bırakmış beni,

Almamış kucağına.

Onun yerine isimsiz,

Hizmet ettim Apollon'a kendi evinde,

Acımasızdı belki kaderim ama merhametli davrandı tanrı

bana.

Anamın sevgisinden mahrum kaldım,

Onunla beraber mutlu mesut yaşayabilecekken kucağında.

Anam da zorluk çekti,

Mahrum kaldı sevinçten, çocuğunun getireceği.

Tanrıya adayacağım bu beşiği şimdi,

1380

Versin diye mutlu haberler bana.

Anam bir köleyse,

Hiç bilmemek daha iyi olur onu bulmaktansa.

Ey Phoibos, adıyorum senin tapınağına ...

İyi de ne olacak ki o zaman?

1385

Tanrının isteğine karşıdır bu,
Korudu benim için anamdan kalma bu yadigârları.
Cesaretimi toplayıp açmalıyım bu beşiği.
Kaçamam kaderimden.

Ey kıymetlilerimi koruyan kutsal ipler ve şeritler,
Acaba ne sırlar saklarsınız benden? 1390

(Beşiğin üzerindeki yün şeritleri çözer.)

Bir mucize! Bakın beşiğin örtüsüne,
Hiç bozulmamış sanki, çürümemiş saz da.
Burada durmalarına rağmen yıllarca.

(Kreusa heyecandan titremeye başlar, gözlerini beşiğe dikmiştir.)

KREUSA

Neler görüyorum? Hiç ummazdım böylesini. 1395

İON

Konuşma sen, diyeceğini dedin bana.

(Kreusa büyük bir çabayla sakinleşir, yavaş yavaş sunağın yanında ayağa kalkar. Delphililerden oluşan kalabalık, kendi kadın köleleri ve İon susup ona bakarlar.)

KREUSA

Susacak zaman değildir bu.

Emir verme bana.

Seni, yeni doğmuş bebeğimi

O beşikte terk edip gitmiştim ben,

Makrai kayalarının üzerini örttüğü akropol mağaralarında.

Uzaklaşacağım şimdi sunaktan, 1401

Ölümüne sebep olacak olsa da.

(Sunaktan hızlıca uzaklaşır, İon'a doğru koşar, kollarını boynuna dolar.)

İON

Yakalayın şu kadını! Almış aklını tanrı,

İnmesini sağladı sunaktan. Bağlayın ellerini, kollarını.

KREUSA

Buyur, öldür beni. Ama benimsin hem sen,

Hem bu beşik hem de içindeki her şey.

1405

İON

İkiyüzlü kadın, numara yapıp kandırmaya çalışıyorsun beni.

KREUSA

Asla! Buldun seni asıl seveni.

İON

Ne sevmesiymiş? Öldürmeye çalıştın gizliden gizliye.

KREUSA

Sen oğlumsun benim. Oğlunu sever her anne ne olursa olsun.

İON

Bırak artık yalan söylemeyi. Cevabım vardır hepsine. 1410

(*Kreusa'yı kandırmaya karar verir.*)

KREUSA

Ver o zaman! Ben anlatayım yeter ki oğlum.

İON

Bir şey var mı bu beşiğin içinde?

KREUSA

Seni bıraktığımda koyduğum eşyaların var.

İON

Görmeden söyleyebilir misin ne olduklarını?

KREUSA

Yaparım. Beceremezsem ölmeye razıyım. 1415

İON

Söyle o zaman. Acaba nereden geliyor kendine bu güvenin?

(*Beşiği açar.*)

(*Kreusa'nın içini görmesini engeller.*)

KREUSA

Daha çocukken dokuduğum bir kumaş olacak.

İON

Anlat nasıl bir şey olduğunu. Bir sürü şey dokur genç kızlar.

KREUSA

Bitmemiş, deneme için yapılmış bir parça.

İON

Üstünde ne var peki? Bunda kandıramazsın beni. 1420

KREUSA

Merkezinde bir Gorgon vardır.

İON (*Kendi kendine.*)

Ey Zeus! Nedir bu başıma gelenler?

KREUSA

Etrafında yılanlar var, asigise benzer.

İON

Öyle, anlatıyor kâhin gibi!

KREUSA

Çok eskiden kalmış bir kızcağızın el işi.

1425

İON

Başka? Şansın tükendi mi yoksa?

KREUSA

Yılanlar vardı altından, şanlı soyumuzun simgesi olan.

İON

Athena'nın hediyesi mi?

KREUSA

Evet, Erikhthonios'un anısına.

İON

Ne için bu yılanlar? Anlat bakalım.

1430

KREUSA

Birleşip kolye olurlar, yeni doğmuş bebek için.

İON (*Beşikten çıkarıp gösterir.*)

Evet, işte burada.

(*Artık Kreusa'nın haklı çıkmasını istemektedir.*)

Başka ne var, bilmek isterim.

KREUSA

Athena'nın akropole diktiği ilk zeytin ağacından dallarla

Çelenk yaptım, koydum üzerine.

Oradaysa hâlâ, koruyordur yeşilliğini

1435

O ağaç kutsal olduğundan ölmez asla.

(*İon ikna olmuştur; annesine koşar.*)

İON

Ah benim canım anam, ne mutlu oldum seni gördüğüme,

Öpmek seni, bilmek iyi olduğunu!

KREUSA

Ah oğlum! Helios'tan da parlak ışığım benim.
(Tanrı affetsin beni.) Kollarımdasın sonunda.

1440

Buldum seni bütün ümitsizliğime rağmen,
Sanırdım ki yer altında
Yaşarsın, Persephone'nin karanlıklarında.

İON

Anacım, evet, bak kollarımdayım artık,
Öldü sandıydın ama canlanıp geldim sana.

KREUSA

Ah berrak gökyüzünün sonsuz enginliği,
Nasıl anlatayım sevincimi,
Nasıl ağlayayım?

1445

Aklımın alamayacağı bu mutluluğa nasıl oldu da eriştim?
Neden benim başıma geldi?

İON

Başka bir şey olamazdı daha olanaksız,
Senin oğlun olduğumu öğrenmekten.

1450

KREUSA

Titriyorum korkudan.

İON

Neden? Kavuştun ya artık oğluna?

KREUSA

Öyle ama kaybetmişim tüm ümidimi.
Ey kâhin, nerede buldun
Bebeğimi? Söyle bana.

Onu Apollon'un evine getiren kimdi?

1455

İON

Tanrının işiydi. Mutlu olalım bundan böyle,
Çok acı çektik öncesinde.

KREUSA

Yavrum, gözyaşları içinde doğdun sen,
Acılar içinde koparıldın anandan.

Ama şimdi o kadar yakınım ki sana, 1460
Nasıl bir sevinç kaplıyor içimi.

İON

Ben konuşmasam da olur, sen konuştun ikimizin yerine.

KREUSA

Çocuksuz değilim artık,
Var bir varisim benim de.
Evimin ocağı kurtuldu,
Kralı olacak yurdumun,
Erekhtheus yaşıyor yeniden. 1465
Soyumuz çıktı karanlık geceden
Parıldamakta güneşin altında.

İON

Babam da olsaydı burada,
Sevincinizi paylaşmak için.

KREUSA

Ah oğlum, ne diyorsun? 1470
Ne büyüktür ayıbım!

İON

Neden? Söyle bana.

KREUSA

Bilmezsin çünkü asıl babanı.

İON

Önce mi doğdum siz evlenmeden?

KREUSA

Senin doğumunu getiren birleşme
Hiç kutlama görmedi oğlum. 1475

İON

Gayrimeşru bir çocuk... Peki ya babam? Kimdir, söyle.

KREUSA

Şahidim olsun ki
Gorgon'un avcısı Athena,...

İON

Neden başladın öyle?

KREUSA

Bülbüllerin öttüğü o kayalıkların yanında
Apollon ...

1480

İON

Neden geçiriyorsun Apollon'un ismini?

KREUSA

Aldı beni kollarına ...

İON

Söyle, durma; belli ki mutlu edecek diyeceklerin beni. 1485

KREUSA

Zaman geçti, sonra doğurdum seni,
Apollon'un isimsiz oğlu.

İON

Ne güzel bir haber, doğruysa.

KREUSA

Kundak elbiselerin orada,
Anamdan korktum, sarıp sarmaladım seni
Kendi dokuduğum kumaşlar içine.

1490

Süt vermedim sana,
Yıkamadım kendi ellerimle.
Yapayalnız terk ettim seni bir mağarada,
Yem ol diye kurda kuşa,
Bıraktım ölümüne.

1495

İON

Ne zorluklar yaşamışsın anacığım.

KREUSA

Korkunun kiskacında ben
Hiçe saydım senin hayatını,
İstemeye istemeye.

İON

Ben de seni öldürecektim az daha.

1500

KREUSA

Kader ayırdı bizi birbirimizden,
Yine üzüntü getiriyor bize.

Yok huzur bulabileceğimiz bir liman
Sevinç ve keder dalgaları arasında. 1505

Değişip durur rüzgâr.

Dursun artık.

Acılardan geçtik yeterince.

Bizi kayıracak bir esinti dile emi oğlum,

Kurtarsın dertlerimizden.

KORO BAŞI

Gördünüz işte burada olanları, 1510

Umutsuzluğa düşmemeli insanoğlu.

(Duraklama olur. İon kuşku duymaya başlamıştır.)

İON

Ey Tykhe⁷⁹, sen ki ölümlülerin üzüntüsünü,

Alır mutluluk, sevinç verirsin yerine,

Ben ki çok yakındım öldürmeye öz anamı,

Mahvedecektim hak etmediğim halde kendi hayatımı. 1515

(Duraklar.)

Ancak hergün gökyüzünde yerini alan güneşin parlak ışınları

Aydınlatır mı bu yaşadıklarımızı?

(Sessizce annesine döner.)

Sonunda seni bulmak ne büyük mutluluktan anacım,

Göremedim doğumumda bir günah.

Söylemek istediğim bir şey var, sadece sana. 1520

Gel benimle, tek sen duymalısın sözlerimi,

Cevabını da ben yalnızca.

(Kreusa'yı bir kenara çeker.)

Şimdi söyle bana,

Gençlik aşkının hayal kırıklığını gizledin de

Şimdi tanrıya mı atıyorsun suçu? 1525

Sana verdiğim utançtan kaçınmak için mi

Söylüyorsun babamın Phoibos olduğunu?

Bir ölümlü mü yoksa gerçekte?

KREUSA

Hayır. Zeus ile beraber, arabasında

Gigant'lara karşı savaşılmış olan
 Şahidim olsun zafer tanrıçası Athena, 1530
 Ölümlü değil senin baban oğlum,
 Loksias o, büyüten seni bunca yıl.

İON

Doğruysa dediğin, neden verdi beni başkasına,
 Neden söyledi benim oğlu olduğumu Ksuthos'a?

KREUSA

Hediye olarak bahşetti seni Ksuthos'a
 Onun da oğlusun artık, 1535
 Dostuna verir gibi bir baba oğlunu, varisi olsun diye.

İON

Apollon doğruyu mu söylüyor,
 Yoksa kehanet mi yalan?
 Yersiz değil, yatmıyor bir türlü aklıma.

KREUSA

Dinle öyleyse. Budur benim düşündüğüm:
 Senin iyiliğin için Loksias 1540
 Soylu bir ailenin evine yerleştiriyor seni.
 Kabul etse oğlu olduğunu,
 Kaybederdin babanın ismini de mirasını da.
 Ne şansın vardı ki ben seni sakladığımda,
 Hatta öldürmeye çalıştığım da seni?
 Geleceğin olsun diye şimdi
 Yeni bir baba veriyor sana. 1545

İON

Bu kadar kolay olamaz çözümü bu işin.
 Hayır, tapınağına gidip Apollon'a soracağım kendim,
 Onun muyum, ölümlüden olma mıyım yoksa.
*(Tapınağa doğru ilerlerken üzerinde Athena'nın belirlediğini
 görür.)*

Aman!

Hangi tanrıcadır bu kendini gösteren tapınakta,
 Güneşe doğru dönen yüzünü? 1550

Hemen kaçalım ana, tanrıları görmemeliyiz
Hak verilmediyse bize.

(Sahnedekiler başını yere eğerek, tapınaktan uzaklaşırlar.)

ATHENA

Durun, gitmeyin. Neden yok kaçmanıza,
Hep iyi davrandım size, hem Delphi'de hem Atina'da.
Athena'yım ben, ismimi verdim kentinize. 1555
Apollon gönderdi beni buraya, geldim hızlıca.
Uygun görmedi gelmeyi, kendini göstermeyi,
Suçlanır geçmişte olanlar için diye.
Bana söyledi istediklerini, aktaracağım size.
Bu kadın anandır, baban ise Apollon. 1560
Hediye olarak verildin baban olarak bildiğine,
Değilsin onun oğlu özden. Bilerek yaptı böyle,
Sen soylu bir evde rahatça büyüyesin diye.
Ancak ortaya çıkınca planı,
Korktu ananın katledeceğinden seni,
Senin onu öldürmenden de. 1565
Bir yolunu buldu, kurtardı ikinizi.
Olmayaydı bunlar tutacaktı daha sırrını,
Atina'da bildirecekti senin oğlu,
Kreusa'nın da anan olduğunu.
Görevim tamamlandığına göre şimdi,
Söylemeliyim asıl neden buraya geldiğimi.
Duyun Apollon'un kehanetlerini. 1570
Kreusa, git oğlunla beraber Kekrops'un vatanına,
Yap onu tahtın varisi,
Erekhtheus'un soyundan gelir o,
Vardır benim şehrimi yönetmeye hakkı.
Duyulacak tüm Yunanistan'da şanı. 1575
Olacak dört oğlu, onlar da dört koldan
İsimlerini verecekler benim tepemde yaşayan
Soylara ve insanlarına.
Geleon olacak ilki, Hoples ikinci, 1580

Sonra Argades gelecek,
 Sonuncusu Aigikores, 'aigisi'mden alacak adını.
 Zamanı geldiğinde, onların oğulları
 Kykladlara yayılacaklar,
 Ele geçirecekler adaları ve karşı kıyıları.
 Güç verecekler böylece benim kentim Atina'ya.
 Yaşayacaklar Asya ve Avrupa'da, 1585
 Boğazların iki yakasındaki büyük ovalarda.
 Bu çocuğun ismiyle ünlenecekler, İonlar denecek onlara.
 Sen ve Ksuthos da çocuk sahibi olacaksınız daha.
 İlki Doros olacak, Dorlara verecek ismini⁸⁰, 1590
 El üstünde tutulacaklar Pelops'un topraklarında⁸¹.
 Akhaïos, deniz kıyısındaki Rhion'un⁸² olacak kralı,
 Onun da ismini alacak oradaki insanlar.
 Apollon'un iyilikleri bunlar. 1595
 Senin hamileliğini sakladı ailenden,
 Çocuğu doğurup bırakınca da kundağıyla
 Hermes'ten istedi alıp buraya getirmesini.
 İzin vermedi ölmesine, büyüttü onu.
 Kimseye söylememelisin İon'un oğlun olduğunu, 1600
 Bozma Ksuthos'un mutluluğunu,
 Bırak inansın bu çocuğun kendinden olduğuna.
 Sen şükret tanrının lütfuna.
 Gidiyorum artık,
 Kurtuldunuz işte dertlerinizden,
 Refah içinde olacak geleceğiniz. 1605

İON

Ey Athena, ulu Zeus'un kızı, dinledik dediklerinin her birini.
 Ben de inandım artık Apollon ile Kreusa'dan olduğuma,
 Öncesinde de şüphe duymamıştım zaten.

KREUSA

Sen de beni dinle, ey Athena. Önceden kızardım ama
 Şimdi şükrediyorum Apollon'a. 1610
 Umursamadığı çocuğumuzu geri verdi bana.

Şimdi dostça görünüyor bu tapınak, bu kapılar
Nefretle bakmıyorum artık, sevgiyle veda ediyorum onlara.

ATHENA

Onayladım fikrini değiştirmeni, onurlandırmanı Apollon'u.
Tanrılar yavaştır biraz belki ama yoluna koyarlar her şeyi
sonunda. 1615

KREUSA

Oğlum, haydi gidelim.

ATHENA

Gidin, ben de geleceğim sizinle.

KREUSA

Koruyucumuz ol yolculuğumuzda, ey kentimizi seven tanrıça

ATHENA (*İon'a döner.*)

Çıkmalısın o kadim tahta.

(*İon bir şey söylemez. Bir süre sessizlik olur.*)

KREUSA

O da yeter bana.

(*Sahnedeki oyuncular yavaş yavaş sıra halinde çıkarlar.*)

Athena gözden kaybolur.)

KORO (*Tapınağa dönerler.*)

Ey Apollon, Zeus ve Leto'nun oğlu, hoşça kal.

(*Seyirciye dönerler.*)

Evi derde düşen sığınmalı tanrılara, 1620

Yitirmemeli cesaretini. Ödüllendirilir iyiler sonunda,

Kötüler getirir belayı kendi başlarına.

(*Çıkarlar.*)

SON

NOTLAR

- ¹ Atlas ve Pleione'nın kızıdır. Pleiad yıldızlarından biridir.
- ² Haberci tanrı.
- ³ Apollon'un unvanlarından biri. Antik Yunanca'da parlak demektir.
- ⁴ Athena'nın unvanlarından biri. Kökeni kesin olarak bilinmemektedir. Athena, Antik Yunan'da zekâ, savaş ve barış tanrıçasıdır.
- ⁵ Atina Kralı Erikhthonios'un torunu, Pandion'un oğludur.
- ⁶ Atina akropolü kastediliyor.
- ⁷ 'Uzun Kayalar' da denir. Atina akropolünün kuzey sınırında bulunan uçurumdaki kayalardır.
- ⁸ Atina Kralı Kekrops'un karısıdır. Üç kızı olmuştur, biri kendi adını almış diğerleri ise Herse ve Pandrosos'tur. Athena Erikhthonios doğduğunda bir sepete sakladığı bebeği bu üç kıza emanet eder.
- ⁹ Erikhthonios'un adı, doğumuna atfen 'yün' ve 'toprak' anlamına gelen iki sözcükten türemiştir. Doğumunun efsanesine göre demirci tanrı Hephaistos, Athena'yla birlikte olmak ister. Athena ise onu istemez; bunun üzerine Hephaistos tanrıçayı kovalamaya başlar. Topal olduğundan ona ulaşması zaman alır ancak sonunda tanrıçayı yakalar. Athena'ya sarılırken spermini bacağına akıtır. Athena da iğrenerek bu kalıntıyı bacağından bir yün bezle siler ve yere atar. Toprak bu spermden döllenir ve bir erkek bebek doğurur. Bu bebek Erikhthonios'tur.
- ¹⁰ Athena Erikhthonios'u yukarıda bahsedilen üç kız kardeşe bırakırken, bebeğin beşiğine onu koruması için iki canlı yılan bırakmıştır. Yılan, Athena'nın simgelerindendir.
- ¹¹ Atina şehrini Athena kurmuştur.
- ¹² Apollon'un özelliklerinden biri kehanet yeteneğinin olmasıdır. Delphi'deki tapınağı aynı zamanda bir kehanet merkezidir. Bu rahibe ve kâhine Pythia ismi verilirdi ve Apollon'un onun ağzından konuşarak kehanetlerini dağıttığına inanılırdı.
- ¹³ Apollon'un unvanlarından biri. Kehanetlerinin farklı yorumlara oldukça açık olmasından belirsizlik anlamına geldiği, ancak babası Zeus'un konuşmacısı olduğu için Antik Yunanca'da 'söylemek' anlamına gelen λέγειν sözcüğünden geldiği de düşünülmektedir.
- ¹⁴ Antik Yunan dininde tapınaklar tanrının evi olarak düşünülürdü.
- ¹⁵ Hellenlerin atası olarak gösterilen Hellen'in oğullarından, Aiolos'un kardeşlerinden biridir. Ancak bu oyunda Euripides, Ksuthos'un babasını Aiolos olduğunu söylemektedir.
- ¹⁶ Euboia, Yunanistan'ın kuzeyinde büyük bir adadır, Khalkis ise bu adanın batısında yer alır.

- 17 Akhaia, Peloponnessos Yarımadası'nın kuzeyindeki bölgeye verilen addır.
- 18 Defne, Apollon'un kutsal bitkisidir.
- 19 Delphi'ye yakın bir dağ.
- 20 Tapınağın içinde bulunan, Apollon'un kutsal üçayaklı oturağı kastediliyor.
- 21 Tapınağın yakınındaki Kastalia Nehri kastediliyor. Apollon kültü genellikle akarsularla ilişkilendirilir.
- 22 Titanlardan biri olan Leto'nun, Zeus ile beraberliğinden Apollon ve Artemis doğmuştur.
- 23 Zeus'un kutsal hayvanı olan kartal kastediliyor.
- 24 Apollon, müziğin de tanrısıdır ve çoğunlukla lirle tasvir edilir.
- 25 Leto'nun Apollon ve Artemis'i kıyısında doğurduğu kutsal göl.
- 26 Peloponnessos'ta bir nehir.
- 27 Antik dönemde Atina ile Korinth kentlerini birbirine bağlayan yolun üzerinde bulunan bir kent.
- 28 Zeus'un oğlu Herakles'in on iki görevi bu tapınağın cephelerindeki kabartma eserlerde betimlenmiştir. Bu görevlerden bir tanesi Argos bölgesindeki Lerna bataklığında bulunan çok başlı ejderi öldürmektir.
- 29 Herakles'in üvey kardeşi İphikles'in oğlu, görevlerinde ona yardım eder.
- 30 Kanatlı bir at olan Pegasos'a binerek üç başlı yaratık (aslan-keçi-yılan) Khimaira'yı öldüren Bellerophontes'in öyküsüdür.
- 31 Gigant'lar, Uranos oğlu Kronos tarafından hadım edildiğinde yarasından toprağa akan kanlardan doğmuştur. Anneleri toprak ana olan Gaia'dır. Gigant'lar evrenin hâkimiyeti için Olympos'ta oturan tanrılara saldırır, böylece savaş başlar. Bu savaşa 'Gigantomakhia' da denir.
- 32 Phorkys ile Keton'un canavar kızları. En bilineni Medusa'dır.
- 33 Aigis adı verilen bu kalkanı, Zeus, Girit'te bir mağarada kendisini emziren keçi Amaltheia'nın derisiyle yapmış, sonradan kızı Athena'ya vermiştir. Athena Medusa'nın kafası kesildikten sonra kafayı alır ve kalkanın üzerine koyar. Ancak aynı adı taşıyan başka bir zırh da sık sık Athena'nın betimlerinde üzerinde görülen bir zırhtır. Efsaneye göre Athena bu zırhı Gorgon'un derisinden yapmıştır.
- 34 Gigant'lardan biri.
- 35 Olympos'un hâkimi, tanrıların babası.
- 36 Gigant'lardan biri.

- 37 Zeus ve Semele'nin oğlu, şarap tanrısı.
- 38 Gaia, Yunan mitolojisinde toprağı simgeler. Toprak ana da denilir.
- 39 Antik Yunanca'da 'göbek' anlamına gelen 'omphalos' adı verilen bu taş, tapınağın içinde yer almaktaydı ve dünyanın merkezi olduğuna inanılırdı.
- 40 Merkezi Atina olan Attika bölgesinin ilk kralı. Aglauros'un kocası.
- 41 Kekrops ve Aglauros'un kızları, merak edip Athena'nın verdiği beşiğın örtüsünü açarlar ve yılanlar içindeki Erikhthonios'u görürler. Bunun sonucunda korkudan delirip kendilerini Atina akropolünü çevreleyen uçurumdan aşağı atarlar.
- 42 Erekhtheus'un krallığı sırasında Atina ile Eleusis arasında bir savaş çıkar. Bu savaşı nasıl kazanabileceğini Delphi'deki kâhine soran Erekhtheus'a verilen kehanet, kızlarından birini kurban etmesidir. Erekhtheus'un kızları birbirlerini o kadar çok severler ki içlerinden birisi ölürse diğerleri de onun arkasından intihar etmeye yemin etmişlerdir. Erekhtheus kız kardeşlerden birini kurban eder, diğerleri de kendilerini öldürürler.
- 43 Atina ile Eleusis arasındaki savaşta Eleusis ordusunun başındaki komutan Poseidon'un oğullarından Eumolpos'tur. Erekhtheus'un kurbanından sonra Atina savaşı kazanır ancak Eumolpos ölür. Bunun üzerine Poseidon çok kızar ve kardeşi Zeus'tan Atina kralını öldürmesini ister. Zeus da yıldırımıyla onu yok eder.
- 44 Poseidon'un simgelerinden biridir.
- 45 Makrai'nin bulunduğu yerde Apollon'a tapınılan bir mağara vardır.
- 46 Trophonios, Lebadeia kentinde bir mağarada öldükten sonra kehanet dağıtan bir yarı tanrı ya da ruh haline gelmiştir. Mağarası sonradan bulunmuş ve burada adına bir kehanet merkezi oluşturulmuştur.
- 47 Denizlerin tanrısı.
- 48 Antik Yunan dininde tanrıların zirvesinde oturduğuna inanılan, Teselya bölgesindeki dağ.
- 49 Athena'nın annesi, Zeus'un ilk karısı olan Titan Metis'tir ve akıl ve bilgeliğı temsil eder. Metis, Athena'ya hamile kaldığında, Zeus bir erkek çocuğı olursa bunun kendisini tahttan indirip yerine geçebileceğı konusunda uyarılır. Bunun üzerine Metis'i karnındaki Athena ile yutar. Birden çok şiddetli bir baş ağrısı hisseden

Zeus, Hephaistos'tan yardım ister. Prometheus, Zeus'un kafasını tutar böylece Hephaistos baltasıyla Zeus'un kafasını yarar. Bu yarıktan Athena tamamen zırhlı bir biçimde doğar.

⁵⁰ Titanlar soyundan gelen Prometheus, oldukça zeki, kurnaz ve öngörülüdür. İnsanlığın gelişimi ve ilerleyişini sağladığına inanılır. Athena ile beraber ölümlüleri kılden yarattığı, ateşi tanrılardan çalıp insanlara verdiği efsaneleri arasındadır. Ancak yaptıklarının birçoğu Zeus'u kızdıracak şeyler olduğundan cezası ağır olmuştur.

⁵¹ Küçükbaş hayvanların, çobanların tanrısı. Kendisi de keçi ile insan karışımı bir yaratıktır. Simgelerinden biri kavalıdır.

⁵² Dionysos'un festivallerini kutlayan takipçileri. Bu alay kadınlardan oluşmaktaydı ve geceleri ormanlarda Dionysos ile dans eder, şarap içer kendilerinden geçerlerdi.

⁵³ İon isminin kökeni Antik Yunancada "gelmek, gitmek" anlamına gelen elıu sözcüğünün çekimlerinden biridir.

⁵⁴ Dionysos'un Bakkhalar'ına verilen adlardan biridir. Antik Yunanca "çıldırma, coşkuyla kendinden geçmek" anlamına gelen bir sözcükten türemiştir.

⁵⁵ Aiolos'un soyundan gelenlere verilen ad.

⁵⁶ Adı verilmemiş bu tanrıça, Ana Tanrıça olmalıdır. Antik Yunan dininde genellikle Kybele olarak anılır. Anadolu'da ortaya çıkmış olan bu kült, Antik Yunan inanışında dağlar ve dağ tepeleriyle ilişkilendirilirdi.

⁵⁷ Kuzey Afrika'da bir göl.

⁵⁸ Esin perilerine verilen ad.

⁵⁹ Aşk tanrıçası Aphrodite'nin unvanlarından biri. Kıbrıs kıyılarındaki doğduğunu söyleyen bir efsane vardır.

⁶⁰ Atina akropolü kastediliyor.

⁶¹ Ölüler dünyasının tanrısı.

⁶² Khalkidikya yarımadasının Pallene Burnu'ndaki Devler Savaşı'nın olduğu yer.

⁶³ Burada Athena'nın *aigis* denen zırhı ve bunun nereden geldiği ile ilgili başka bir efsaneye yer verilmektedir. Euripides bu oyununda Athena'nın, Gigant'larla olan savaşa katılan Gorgon'u orada öldürdüğünü, derisini yüzdüğünü ve bu deriden *aigis* yaptığını anlatır. Yine Euripides, aşağıda açıklandığı üzere, *aigis* sözcüğünün "atılmak" anlamına gelen bir kökten geldiğini söyler. Buradan, Gorgon'a savaşta bu ismin verildiği anlaşılmaktadır.

⁶⁴ Toprak ve bereket tanrıçası.

- 65 Kesişen yol ağzlarını ve yolcuları koruyan tanrıça Hekate kastedilmiştir.
- 66 Nereus, denizi simgeleyen Pontus ile toprak ana Gaia'dan doğmuş bir deniz tanrısıdır. Elli kızı vardır; bunlar Nereid denilen su perileridir.
- 67 Burada bahsedilen Demeter'in kızı Persephone olmalıdır. Persephone'nin bir adı da Kore idi, bu sözcük Antik Yunancada genç kız anlamına gelmektedir.
- 68 Kuzey Anadolu'da yaşamış, kadın savaşçılardan oluşan efsanevi topluluk. Herakles'in on iki işinden biri Amazon kraliçesi Hippolyte'den büyülu kemerini almaktır.
- 69 Göğü simgeleyen baba tanrı.
- 70 Güneşi simgeleyen tanrı.
- 71 Geceyi ve gece karanlığını simgeleyen tanrıça.
- 72 Atlas ve Pleione'nin yedi kızı. Avcı Orion bu kızları görüp onlara âşık olur ve beş yıl boyunca kovalar. Kızlar kaçarken güvercinlere dönüşürler, Zeus da acıyıp onları yedi yıldızla çevirir.
- 73 Poseidon'un oğlu, en yetenekli avcılardan. Artemis tarafından öldürülür, öldükten sonra gökte takımyıldızla dönüştürülür.
- 74 Antik Yunanca'da ayı anlamına gelir, Büyükayı takımyıldızı kastedilmektedir. Zeus'tan olma oğlu Arkas'ı doğurduktan sonra tanrı tarafından ayıya dönüştürülen Kallisto, oğlu tarafından öldürülmek üzereyken yine Zeus tarafından hem oğlu hem kendisi, Büyükayı ve Küçükayı olmak üzere iki takımyıldız olurlar.
- 75 Yağmur getiren periler, Zeus tarafından takımyıldızla çevrilmişler.
- 76 Şafağı simgeleyen tanrıça.
- 77 Akdeniz'in en doğusunda şarapları ile ünlü antik Fenike liman kenti.
- 78 Nehir tanrısı, boğa şeklindeydi. Torunu Diogeneia, Erekhtheus'un karısı, Kreusa'nın annesi olmuştur.
- 79 İyi kader, şans tanrıçası.
- 80 Peloponnessos'un güneyine aslında göçerek gelmiş ve sonradan buraya yerleşmiş halk.
- 81 Peloponnessos, bugünkü adıyla Mora Yarımadası'na ismini veren efsanevi kral.
- 82 Bugünkü ismiyle Rhio kenti, Peloponnessos'un kuzeyindeki Akhaia bölgesinin en kuzeyinde bulunmaktaydı.

Mitos-Boyut / ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 1

Persler / Aiskhülos – Antigone / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 2

Bakkhalar / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 3

Kral Oidipus / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 4

Medea / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 5

Troyalı Kadınlar / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 6

Elektra / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 7

Filoktetes / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 8

Aias– Elektra/ Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 9

Zincire Vurulmuş Prometheus / Aiskhülos

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 10

Oidipus Kolonos'ta – Trakhisli Kadınlar / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 11

Oresteia (Agamemnon/Adak Sunucular/Eumenidler) / Aiskhülos

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 12

Antigone / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 13

Tebai'ye Karşı Yediler / Aiskhülos

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 14

Hekabe/ Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 15

Helena / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 16

Hippolitos / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 17

Alkestis / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 18

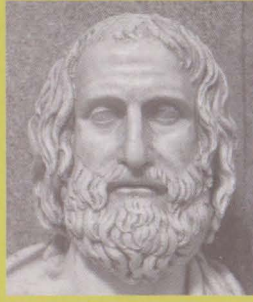
Herakles / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 19

Andromakhe/ Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 20

İon / Euripides

İÖ 485 - İÖ 406

İon,

Euripides'in mutlu sonla biten tragedyalarından biridir.

İon, anne babasının kim olduğunu bilmediği için
acı çeken bir delikanlıdır.

Sonunda, zekâsı sayesinde gerçeğe ulaşmayı başarır.

Oyun, tanrıların insanları oraya buraya savurup
acı ve şaşkınlık içinde yaşamalarına yol açtıklarını anlatır.

Tanrılarca gerçek anne babası gizlenmiş olan İon,
bilmeden anne ve babasına kötülük etmeye,
annesini öldürmeye girişmişken, bu kez
tanrısal bir yazgıyla mutlu sona ulaşır.

